

Jó Pajtás

Jó Pajtás sakkverseny
2012. október 27-én Bácskerezstúron

A versennyel a szervezők – a Magyar nyelv napjához is kötve – meg kívánunk emlékezni a huszonegy éve elhunyt neves gyermekköltőről, a Jó Pajtás irodalmi szerkesztőjéről, s egyben szeretnénk folytatni a gyermeklapunk által eddig negyvenegyszer megszervezett hagyományos nyelvművelő versenyt.

A Szűcs Imre versmondó verseny kiindulópontját a Forum Könyvkiadó kiadásában nemrég megjelent BÍBORBOGÁR című Bogdán József-verseskötet képezi, ezzel is visszatérve ahhoz a régen elfelejtett gyakorlathoz, hogy minden nyelvművelő versenyünk egy-egy frissen kiadott könyvhöz kötődik, azaz ajánlott ebből a könyvből verset választani, de nem jelent hátrányt a

Kezdeményező bizottság

Pál Károly, a bácsfeketehegyi Feketics ME elnöke, mint ötletgazda
Ökrész Rozália, a Magyar Szó Kft. igazgatója
Mgr. Bordás Győző, a Magyar Szó Kft. igazgatói tanácsadója
Dr. Németh Ferenc, a Forum Könyvkiadó igazgatója
Dobai János, Torontáltorda helyi közösség polgármestere
Lázár Jenő, Bégaszentgyörgy község alpolgármestere
Molnár Jaszmina, a törzsudvarnoki Szűcs Imre Udvarnoki Magyar Oktatást és Művelődést Fejlesztő Társulás elnöke
Hajvert Ákos, a Vajdasági Magyar Versmondók Egyesületének elnöke és Lennert Géza, a Jó Pajtás és Mézeskalács felelős szerkesztője.

A Jó Pajtás szerkesztősége másodízben is meghirdeti a Szűcs Imre versmondó versenyt

versenyben, ha Bogdán József más gyermekversével lép föl a versenyző.

A versenyben részt vehet minden vajdasági elemista, akik korosztályuk függvényében négy kategóriában versenyeznek:

1. korcsoport: 1. és 2. osztályosok
2. csoport: 3. és 4. osztályosok
3. csoport: 5. és 6. osztályosok
4. csoport: 7. és 8. osztályosok.

A verseny osztálybajnokságokkal kezdődik, ahonnan a magyartanárból (illetve tanítóból) és két tanulóból álló zsűri által kiválasztott 2-3 tanuló jut tovább. Az iskolabajnokságon az osztálybajnokok vesznek részt (a bírálóbizottságot tanítók és magyartanárok képezik), innen a korcsoportonkénti 1-1 győztes (iskolánként 4 tanuló) megy a körzeti bajnokságra (kis létszámú iskolák esetében az osztály-, illetve iskolabajnokság összevonható, egyszerűsíthető a rendszer). Az iskolabajnokságokról a Törzsudvarnokon megtartandó döntőre továbbjutó (korcsoportonkénti) 1-1 tanuló nevét kérjük a legrövidebb időn belül a szerkesztőségbe eljuttatni (e-mail).

Levelézési cím

Jó Pajtás szerkesztősége,
21000 NOVI SAD, Vojvode Mišića 1/I.
Telefon (nincs fax!): 021/ 475-4008
jopajtas.szerk@magyarszo.com
A versenyre való BEJELENTKEZÉS CSAK ITT!

A szerémségi körzetből (itt nincs magyar nyelvű általános iskolai oktatás, csak pótktatás itt-ott, elvéve) néhány tanulót közvetlenül hívunk meg a döntőre, oktatójuk ajánlása alapján.

A verseny döntőjét, valamint a BÍBORBOGÁR című Bogdán József-verseskötet bemutatóját Törzsudvarnokon tartjuk meg 2012. november 10-én. A győztesek és felkészítő tanáraik értékes könyvjutalomban részesülnek, de a döntő minden résztvevője ajándékkönyvet és emléklapot (oklevelet) kap.

A versenynaptár a következő:

1. Benevezés/jelentkezés: folyamatosan
  2. Osztálybajnokságok: 2012. október 27-éig
  3. Iskolabajnokságok: 2012. november 3-áig
  4. Döntő – záróünnepség: 2012. november 10.
- A második és harmadik pontot ajánlásként kell értelmezni.

További információk menet közben!

Könyvrendelési lehetőség

Bogdán József: BÍBORBOGÁR című verseskönyve
378.- dináros áron (+postaköltség) megrendelhető a kiadónál:
Forum Könyvkiadó Intézet,
21000 Novi Sad, Vojvode Mišića 1/III.
Tel.: 060/57-22-345
csaba@forumliber.rs
CSAK könyvrendelés!

VERSENYFELHÍVÁS

Felhívjuk a figyelmeteket egy versenyre, amelyet külföldön élő magyar gyerekeknek szerveznek. Tekintsétek meg a honlapját, és amennyiben érdekesnek találjátok, keressétek meg a szervezőket:

www.magarygyerek.hu

Nagyszerű lenne, ha a Vajdaságban élő magyar ajkú gyerekeknek is lehetőségük adódna, hogy együtt versenyezzenek kanadai, svéd, ausztrál honfitársaikkal. A szervezők kérik, hogy minél több iskolához, azok családjaihoz eljusson versenyük híre – ezzel kérésüknek eleget is teszünk.

A nevezési díj bizonyára sokakat visszariaszt, de amennyiben van érdeklődés, a szervezők megtalálják a lehetőséget arra, hogy kedvezőbb áron nevezhessenek azok, akik nem tudják kifizetni a teljes díjat, de szeretnének versenyezni.

Magyarországi versenyeken évente több ezer diák méri össze tudását a nehéz gazdasági helyzet ellenére is. (www.levelezoversejnyek.hu) Ezért bíznak benne, hogy új, határon túli magyar gyerekeknek szóló versenyük is nagy siker lesz majd.

Részükről sok sikert kívánunk a szervezőknek és a leendő versenyzőknek is!

Bácskeresztúr kitérta kapuit

Szombaton lesz a Jó Pajtás sakkversenye

Még két nap, és sor kerül a Jó Pajtás 37. sakkversenyére Bácskeresztúron (Ruski Krstur, 10 km Kúlától Hódság felé). Az elsődleges határidőig 36 iskola több mint 160 tanulót jelentett be, és a végső, név szerinti benevezés dátumáig (október 25.) még várhatólag szép számban fognak jelentkezni. A

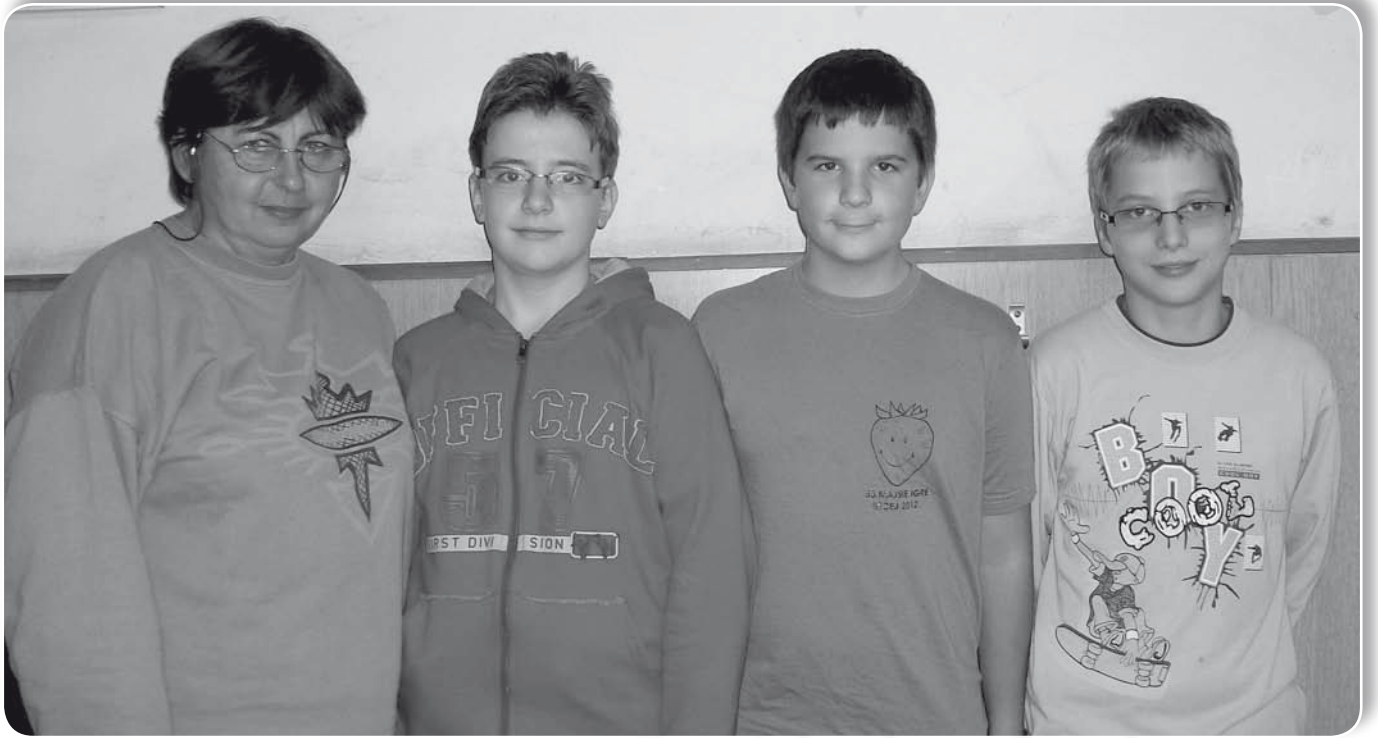
bácskeresztúri helyi közösség, a Petro Kuzmajak iskola – Janko Homa igazgatóval az élen – meg a sziváci sakk-klub szervezőgárdája Žarko Dragaš vezetésével (már évek óta ők a verseny főszervezői) mindent megtettek, hogy zökkenőmentes és emlékezetes legyen a vajdasági sakkreménységek idei találkozója. A versenyszabályzat nem változott, a résztvevők érkezését 8.15 és 9 óra között várjuk az iskolában, és ha nem lesznek késések, 10 órakor kezdődik és 18 óra tájban az eredményhirdetéssel meg a díjkiosztással zárul ez a leg-tömegesebb vajdasági sakkrendezvény. Akik eddig nem küldték el a név szerinti nevezést, ma (csütörtökön) még megtehetik e-mail-en (szerk@jopajtas.info), részletes tájékoztatót pedig a 064/277-43-64-es telefonon kaphatnak.

P. J.

Versenységünk támogatója

Dosztán Kft.
Liszt Ferenc utca 11.
21480 Szenttamás
dostan@eunet.rs

„Ezt a könyvet csak az olvashatja el, akinek szemüvege van!

Vagy ha neki nincs, legalább az apukájának vagy az anyukájának, vagy a nagymamájának, vagy a nagybácsikájának.

De ha azoknak nincs, akkor legalább az öccsének vagy a legjobb barátjának.

De ha egyikük sem visel szemüveget, akkor csak abban az esetben olvashatja el, ha senkit sem csúfol azért, mert szemüveges...” – írja Fehér Klára Mi, szemüvegesek című regénye bevezetőjében. Biztosan olvastátok, s azt is tudjátok, hogyan barátkozott össze a két szemüveges kislány: Zsuzsi és Évi.

Az óbecsei Zdravko Gložanski iskolában mindenki elolvashatná a regényt, mert ott is vannak tanulók, akik szemüveget hordanak, aki meg nem visel, esze ágában sincs csúfolni a szemüvegeseket. Mért is tenné? Hisz a szemüveg „tudós” kinézést ad a viselőjének, vagy éppen jól áll neki. Legtöbbször adnak ám arra is, hogy divatos legyen a keret...

A hatodikos **Béri Antónió, Jusztin László** és a nyolcadikos **Rajšli Ákos, Horvát Regina** magyartanárnő tanítványai és maga a tanárnő mesélnek arról, milyen is szemüveget hordani.

A tanárnő elmondása szerint az iskolában nem sok gyereknek van szemüvege. Lehet, hogy alsóban volt, s mostanra már nem kell hordaniuk.

– Már tíz éve, hogy észrevettem, hogy szükségem van szemüvegre – mondja a tanárnő. – Nem is csoda, hogy megromlott a látásom, hisz nagyon sok dolgozatot, ellenőrzőt, házi feladatot kell kijavítanom. Hogy mindig kéznél legyen, szereltem rá egy vékony szíjat. Így ékszer helyett szemüveget hordok a nyakamban. Az iskolában kevesen hordanak szemüveget, de ez talán nem azért van, mert félnek, hogy majd csúfolják őket. Habár a sok számítógépezés bizonyára nem jó hatással van a szemre.

Antóniónak az apukája vette észre, hogy nem jól lát, s szemüveget kellene hordania.

Nem mindegy, hogy milyen a keret

Mi, szemüvegesek

– Elmentünk a szemorvoshoz – mondja elsőként Antónió –, majd Hekker Erika Visus optikai üzletébe. Ekkor nyolcéves voltam. Én választottam ki a keretet, mert nem mindegy, milyen a keret. Emlékszem, a szára fekete volt, két csíkkal, a keretrész pedig átlátszó, s tetszett, hogy nem láttam folyton a keretet. No, nem sokáig tartott az én szépséges szemüvegem. Egy este éppen vendégségből érkezünk haza, amikor is én nagyon fáradt lehettem, s mielőtt elaludtam volna, letettem az ágyam mellé. Persze elfeledkeztem róla, s mikor léptem le, csak egy recsenést hallottam. Újra elmentünk hát a doktornőhöz, hogy kiírja a szemüveget. Ekkor már az Opti Pista optikai üzletbe mentünk a szemüvegért, mert ott még szebbek vannak, meg állítólag olcsóbbak is. Ezzel is volt már gond, ugyanis alvás előtt a tokjába tettem (nehogy erre is rálépjek), s a fiókomba raktam. Persze elfelejtettem, s még a barátaimat is fölhívtam, hogy hátha a tornateremben felejtettem, ugyanis óra előtt le szoktam venni. Gondoltam, valaki megtalálta és hazavitte. Különben már megszoktam, nem zavar, azt mondják, jól áll nekem. S én hiszek nekik. A Jó Pajtás olvasóinak üzenem, ha észreveszik, hogy nem látnak jól, menjenek el a szemorvoshoz.

Laco is az apukájával ment el a szemorvoshoz, mert észrevették, hogy az egyik szeme ferdén áll...

– Ferdén áll a bal szemem – kezd a mesélésbe Laco –, s ezért mentünk el a szemorvoshoz. Szerinte nem olyan sürgős a szemüveg, mert majd csak a félévi szünetben kell elmenni újra, ugyanis ki kell majd tágítani a pupillát, s akkor csak homályosan tudok látni. Hogy milyen

keretet veszek? Valószínűleg hasonlót, mint Antónióé. Az övé nekem is tetszik. Attól nem tartok, hogy majd csúfolnak, mert Antóniót sem csúfolják. Nálunk a családban mindenkinek van szemüvege. A nagypapám hatvan-egynéhány éves, s három is van neki. Persze mindig keresi. Egyszer, a fiókban kereste, de nem találta. Láttam, hogy ott dudorodik a zsebében. Szóltam neki, ne keresse, ott van. A jövő félévben már én is szemüveges leszek!

Ákos egyedül vette észre, hogy nem úgy lát, ahogy kellene.

– Hiába mondtam a szüleimnek, hogy nem látok jól – meséli Ákos. – Bizony, mikor elmentünk a szemorvoshoz, háromdioptriát írt ki. Ennek négy hónapja. Azóta már megszoktam, mert állandóan kell hordanom. Megtanult már repülni is, párszor lerepült a szememről. Meg folyton keresem. Egyszer a tornateremben felejtettem, s az osztálytársaim szóltak másnap, hogy ne keressem, ott látták. Az orvos mondta, hogy hat hónap múlva menjek ellenőrzésre. Nálunk is a családban szinte mindenkinek van szemüvege. Öregapám szerint olyan vagyok így szemüvegesen, mint egy kis tudós. Sokan mondják, hogy jól áll. Csak a szimpátiám nem nyilatkozik, hallgat. Dehát a hallgatás helyeslést jelent.

Mindenkinek ajánlom, ha nem lát jól, hallgasson az orvosra, mert ha rendszeresen hordja a szemüveget, lehet, hogy meggyógyul a szeme, s aztán nem kell egész életében viselnie.

A szem nagyon fontos érzékszervünk. Nem véletlenül szoktuk mondani a féltett dolgokra, hogy vigyázzunk rá, mint a szemünk fényére!

Koncz Erzsébet

Le a megfázással!

Az októberrel megérkeztek a változó napok, a hűvös éjszakák, az eső, szél és a köd, s ahogy az ősz átveszi az uralmat, vele együtt támadnak a vírusok is, jön a megfázás, torokfájás, hacsak időben fel nem készülünk rá. A nyár adta ajándékok, a sok friss gyümölcs, zöldségféle sokat segít, hogy a szervezetünk ellenálljon a betegségeknek, sőt erre rá is erősíthetünk mindenféle multivitaminos készítménnyel. Ami bizony jól is jön ilyenkor, mert elég, ha egyszer-kétszer nem figyelünk, hogy az időjárásnak megfelelően öltözzünk, és már meg is hűltünk, folyik az orrunk, fájdalmassá válik a nyelés.

A szabadkai Széchenyi István iskola tanulóival, a hatodikos **Babjánovity Klaudiával** és **Ágyas Áronnal**, valamint a nyolcadikos **Kunszt Zsaklinával** és **Losonc Emiliával** arról beszélgettünk, ők hogyan próbálják kivédeni az őszi megfázást, és hogyan kúrálják magukat, ha mégis ledönti őket a lábukról a betegség.

Zsaklina nem szokott tudatosan készülni a betegségek elleni harcra, szerencsére erős szervezete van, ritkán betegszik meg.

– Két éve nem voltam beteg, de ezért nem tettem semmit. Amikor viszont megbetegszem, negyvenfokos lázam van, folyik az orrom, fáj a hasam, hányingerem van, szóval rendesen elkap. Ilyenkor nem is szeretem, ha körülöttem sündörögnek, inkább hagyjanak békén. Négyéves koromban nagyon beteg voltam, három hónapig voltam kórházban, mert sokat hánytam és kiszáradtam, talán ezért sem szeretek orvoshoz járni a mai napig. Inkább otthon kifekszem, ágyban vagyok, pihenek, teázok, még megfázás elleni készí-

ményeket sem szoktam inni, mert attól még inkább rosszul vagyok. A természetes gyógy-mód híve vagyok, és legfeljebb egy hét alatt rendbe is jövök. A járványoktól sem félek, eddig egyszer sem lettem influenzás.

Emília születése óta asztmás, ezért számára elsősorban ez okoz nehézséget.

– A párás, ködös idő, meg a nyári párás és a száraz forró levegő nem tesz jót nekem, és időnként előfordul, hogy gyenge vagyok, elkap a rosszullet, viszont ritkán fázok meg. Persze azért oda is figyelek, hogy elkerüljem a betegséget, rétegesen öltözködöm és csalánteát iszok naponta kétszer, illetve multivitamin szedek, nemcsak a megfázás ellen, hanem hogy különben is erősítsem a szervezetem, mert sportolok is. Mivel allergiás vagyok, néha nem is tudom megkülönböztetni, hogy megfáztam-e vagy csak elkapott az allergia, mert mindkét esetben folyik az orrom. Ha mégis megfázom, fekszek, pihenek, esetleg beveszek egy fájdalomcsillapítót, de szerencsére néhány nap alatt keresztül megy rajtam a betegség, és akkor sem vagyok elviselhetetlen a többiekkel.

Klaudiának a betegségről elsőként a vakbélműtétje jut eszébe, ugyanis tavaly emiatt a karácsonyt a kórházban töltötte.

– Egy évvel ezelőtt kezdett el nagyon fájni a hasam, végül decemberben kerültem kórházba, és még aznap megműtöttek. Nehéz volt, de sok erőt adott, hogy tudtam, ha meggyógyulok, hazamehetek. Szerencsére egy

hét után kiengedtek. A szervezetem eddig is nagyon gyenge volt, gyakran elkapott a betegség, de érdekes, hogy a műtét óta nem is voltam beteg. Azelőtt sokszor mentem orvoshoz is hasfájás, fejfájás, hányinger miatt, ami ahogy jött, pár nap múlva keresztül is ment rajtam, úgyhogy az injekciótól, vérvételtől egyáltalán nem félek már. Mikor megfázok, inkább csak az orrom folyik egy kicsit. Ilyenkor kikúrálom magam, teázok, szopogató tablettákat fogyasztok, de ha komolyabb bajom van, orvoshoz fordulok.

– Nem szeretek beteg lenni, de egész jól viselem a megfázást – mondja Ádám. – Legtöbbször a torkom fáj, meg folyik az orrom, és nem félek vele orvoshoz menni, csak azt nem szeretem, mikor megnézik, mennyire piros a torkom. Szerencsére még nem volt komolyabb betegségem. Egy esetre emlékszem, amikor elkaptam valami vírust, és napokig injekcióra jártam. Amikor beteg vagyok, nem szeretem, ha körülugrálnak, kicsit gyengébb vagyok ugyan, meg persze a kedvem sem olyan jó, de ennyi. Legtöbbször otthon maradok, fekszek, pihenek, sokat alszom, teázok, szopogatok valamilyen tablettát, de a gyógyszereket nem szeretem. Legutoljára tavaly télen voltam beteg. Bár a torkom érzékenyebb, szerintem elég erős szervezetem van, meg szoktam vitamint is inni. Szerintem sokat segítenek, jobb az étvágyam és ellenállóbb vagyok a betegségekkel szemben.

Sztojánovity Lívia

A populációk életképessége (2.)

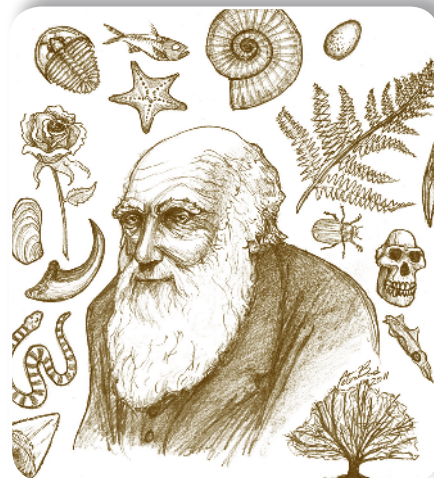
A múlt héten elmondottakból az következik, hogy egy népesség életképessége szempontjából fontos az egyed-számuk is. Általában a nagyobb egyedszámú populációk életképesebbek. Persze akadnak kivételek. A gyorsan változó körülmények között élő népességek (például egy pocsolva élőlényegyüttese) esetleges nagy egyedszámuk ellenére sem életképesek, ezért csak ritkán maradnak tartósan fenn. Egy gyors felmelegedés és a pocsolva kiszáradása hamar megpecsételheti sorsukat.

A tényleges egyedszámmal azonos súlyú az életképesség szempontjából a népesség reprodukciós rátája. (A reprodukciós ráta az időegység alatti megszületett utódok száma.) A nagyobb reprodukciós rátájú populációk biztonságosabb helyzetben vannak, mert esetenként nagy egyedszámvesztés is könnyen kihevernek. Ebben az esetben az egyedszámcsökkenés a népesség fennmaradását csak kismértékben (vagy egyáltalán nem) veszélyezteti. A kis reprodukciós rátájú populációk viszont nem képesek kiheverni a nagy egyedszámcsökkenéssel járó hatást, ezért válhattak fokozottan veszélyeztetett bizonyos nagyemlősök népességei, például az orangutánoké Kelet-Ázsia szigetein.

Egy populáció életképességét – állandó környezeti körülmények között – sokéves növények vagy emlősök népességei esetén koreloszlási diagramjaik elemzése révén is becsülhetjük. Maga a diagram úgy készül, hogy a vízszintes tengelyen a korelosztást százalékban (vagy a tényleges egyedszámot), míg a függőleges tengelyen az életkort évekre bontva (vagy korcsoportokat) ábrázoljuk. Az így „komponálódott” korosztályok arányai megmutatják a népesség korösszetételét, ebből pedig megállapíthatjuk, hogy fiatalodó, stabil, illetve öregedő szaporodási közösséget vizsgáltunk-e. Az öregedő populációk kevésbé életképesek, mint a fiatal vagy stabil (egyensúlyban levő) népességek.

Ne gondoljuk azonban, hogy az életképesség csupán a környezetkárosító emberi

magatartástól függ. A társulások működése következtében a népességek fennmaradása természetes okok miatt változhat. Erre a szukcesszió menetének tanulmányozása a legszebb példa. A biotikus szukcesszió során a populációk életműködéseik következtében átalakítják környezetüket, amely egy másik életközösség számára teremt kedvező feltételeket, így a társulások előbb vagy utóbb átadják helyüket egy másik életközösségnek.

Darwin

A biotikus szukcesszió bonyolult folyamat, amely különböző életközösségeken – mint átmeneti állapotokon – keresztül a legösszetettebb, legtartósabb társulás, a záró vagy klimax társulás felé halad. Például nyers futóhomokon először zuzmó- és mohafajok telepednek meg. Lassan gyarapodó telepeik a lehulló csapadékvizet tárolják, elpusztuló teleprészeik pedig szerves anyagban gazdagítják a talajt.

Amint tápanyaggal dúszult a sovány talaj, megjelennek a rövid életű, egyvári homoki gyepek növényei. Az újonnan megtelepedtek tovább segítik a talaj fejlődését. Előbb-utóbb azonban őket is felváltják a zártabb gyepeket

Hazai orchidea

alkotó pázsitfűfajok, majd kialakul a homokpusztaré. Erre a társulásra már a homoki árvalányhaj lesz jellemző. Így fejlődik tovább a szukcesszió, míg ki nem alakul a homoki erdő vagy a gyöngyvirágos-tölgyes.

Mindebből az következik, hogy egy populáció hosszabb távú fennmaradását az is befolyásolhatja, hogy a biotikus szukcesszió melyik szakaszában van. Néhány évtized alatt újraerdősülnek az erdőirtások helyén mesterségesen létrehozott kaszálórétek is, ha a kaszálással vagy a legeltetéssel felhagynak. A kaszálóréteken évtizedek alatt gyakran nagyon értékes, védett ritkaságok szaporodhatnak fel, például különböző orchideafajok. Népességeik azonban néhány év alatt eltűnnek, ha később lombkorona borul föléljük. A rovarpopulációk sorsa gyakran – a fogyasztó-fogyasztott összefüggésnek megfelelően – egy másik népesség egyedszámának alakulásától függ.

Igaz, ebben az esetben sem fogalmazhatunk egyértelműen. Számos olyan élőlényegyüttest ismerünk ugyanis, amelynek a népességei egy-egy szukcessziós folyamat kezdeti állapotait jelzik, mégsem fenyegeti őket gyors kipusztulás, hanem „örök életre” életképesnek bizonyulnak. Ilyenek például hazánkban a dolomitsziklagyepek erdőtlen élőhelyeinek növénypopulációi. A dolomit fizikai sajátosságai miatt mintegy kezdeti állapotában áll meg a szukcesszió, így a sziklagyepek népességeit nem fenyegeti a záródás, majd a beerdősülés veszélye.

Sz. G.

Kövi rák

Pehelykérés

Három kilométeren keresztül követte gazdája szagát

Zander, a hétéves husky azután szökött meg otthonról, hogy gazdáját több napra kórházba vitték.

John Dolant, Zander gazdáját egy bőrbetegség miatt több napig kórházi megfigyelés alatt tartották. A férfi érthető okokból oda nem vihette magával kedvencét, a 7 éves Zandert, akit 5 éve az éhenhalástól mentett meg.

A kutya napokig csak szűkölt és vonyított, végül megszökött az otthonuk udvaráról, és 2 mérföldön, vagyis több mint 3 kilométeren keresztül követte gazdája szagát. Egészen a kórházig. Zander a kalandúra közben átvágott egy zsúfolt parkolón, egy négysávos autópályán, sőt még egy folyón is, de végül épségben megérkezett a New York-i Good Samaritan orvosi központhoz.

A férfi felesége a CBS News amerikai hírszatórnának elmondta, hogy a kutya a szökés előtt néhány nappal is látszott, hogy szomorú: „Nem evett, csak feküdt összegömbölyödve, és a szeme olyan volt, mintha könnyes lenne.”

A szakemberek szerint Zander nagy útja a kórházig (ahol azt megelőzően még sosem járt) nem csupán annak köszönhető, hogy a kutya szaglása sokkal fejlettebb az emberénél. „Néha előfordul, hogy a kutya és a gazdája között természetfeletti kötelék jön létre, olyan, amit nem lehet megmagyarázni. Valószínűleg a huskyt is inkább a hatodik érzéke segítette, mintsem a szagnyomok” – állítja a szakember.

Ormányával harmonikázik Shanti, az elefánt

Szájharmonikázó, pontosabban ormányharmonikázó elefántján van egy állatkertnek az Egyesült Államokban.

A muzikális elefánt 36 esztendősen, és szemmel láthatólag élvezi a játékot. Az ázsiai hölgy Srí Lankáról érkezett amerikai földre még 1976-ban ajándékként.

Akkor is muzsikál – vagy legalábbis próbálkozik a ténykedéssel –, amikor senki emberfia nincs a közelében. A hangszert nem a szájával fújja – és szívja (szájharmonikából szívással is szólnak hangok) –, hanem az ormányával.

Nem első két lábával fogja ormánya végéhez, a harmonikát egy falhoz rögzítették gondozói. Shanti – ez a zenész állat neve – válogathat is, mivel két harmonikája van. Gondozója semmiféle jutalommal nem kényezteti, ha muzsikál, az elefánt csakis a játék örömeért hangoskodik.

Shanti a washingtoni állatkertben látható és hallható. A szájharmonikázáson kívül trombitálni is szokott – hangszer nélkül. Ugyanakkor trombitált már hangszerrel is, de csak szilveszterkor, és csupán egyhangú műanyag trombitával. Gondozója elmondása szerint nagy élvezettel, teljes erőből fújta.

Színesedik a brit mókuspaletta

Már barnák is akadnak az állatokból a szigetországban. Kezdetben volt a vörös, aztán jött a szürke – Amerikából –, majd pedig a fekete mókus. Utóbbi kevésbé ismert változat, ám nála is ritkább – legalábbis egyelőre – a barna, amelyet fekete-vörösként is emlegetnek.

A brit mókusvilág új színfoltját azután fedezték fel, hogy az év elején országos mókusfigyelési mozgalom indult. Európa más részein van barna is, ám a briteknél korábban nem jegyezték fel egyet sem.

A barna mókus a Britanniában őshonos vörösnek egy altípusa, ahogy a fekete a szürkének. A szürke csak az 1870-es években került Nagy-Britanniába, ám már jó ideje a legnépesebb: több mint 2,5 millió példány él belőle a szigetországban. Terjeszkedése a vörösök rovására ment, azokból már csak 120 ezer körüli a létszám. A „fekete sereg” 25 ezres, barnából pedig még csak néhányat láttak.

HOROG

Szavazz az év halára!

A Magyar Haltani Társaság az idén is meghirdette az év halára való szavazást. Akárcsak tavaly, az idén is három jelöltet állított, amelyekre szavazni lehet. Ezek a halak a kurta baing, a menyhal és a leánykancér. A jelöltek állítása a társaság elnökségének döntése alapján történik, és többnyire a ritka, a veszélyeztetett vagy más alapon érdeklődésre számító fajok kerülnek fel a jelöltek listájára.

A **kurta baing** esetében tudnotok kell, hogy első ránézésre a megtévesztésig hasonlít a kűszre, vidékünk legtömegesebb és szinte mindenütt előforduló rajhalára. Arra a halra, amelyet nálunk igen sok népi elnevezéssel illetnek. Részletes ismertetővel máskor szolgálunk, most csak annyit: a kurta baint szájhásítéka sokkal meredekebb; szeme nagyobb; oldalvonala pedig csupán 7-12 pikkelyre terjed ki. A vidékünkön való elterjedésével kapcsolatos kutatások folyamatban vannak, hiszen évtizedeken át a kűszel való nagy hasonlatosság miatt fel-

sem figyeltek rá. Valójában igen ritka halról van szó.

A második jelölt a **menyhal**, amely – mondjuk így – egészen más történet. Általában az teszi érdekessé, és különbözteti meg vidékünk más halaitól, hogy télen aktív. A végsőkig leegyszerűsítve azt szoktuk mondani, hogy nyári álmat alszik. Persze ez nem ilyen egyszerű, és ezzel is máskor bővebben foglalkozunk.

Harmadik jelöltünk a **leánykancér**. Szűkebb hazánk területén nem éppen gyakori. Télidőben olykor előkerül egy-egy példány a Dunából. Ugyanakkor a Drinában és mellékfolyóiban rendszeres, közkedvelt horgász-

hal, és többkilós példányai is előkerülnek onnan. Minden jelöltről máskor részletesen és bővebben írunk.

Ami fontos, és amihez a segítségetek kell, az a most tartó szavazás.

A szöveg végén vékony keretben feltüntetett linken, ahol szavazni kell, mindent elolvashattok, nemcsak a témával kapcsolatban, hanem sok más hallal és vízzel kapcsolatosat is megtudhattok. De figyeljétek oda a szavazatok számát kimutató jegyzékre! Az mutatja, melyik országból hányan szavaztak. Tavaly későn kezdtük a szavazást, így nem lettünk dobogósok. Most azonban ráhajtottunk. Amióta a facebookos kishorgászok is bekapcsolódtak a szavazásba, azóta megelőztük Németországot és Szlovákia előnyéből is igen sokat lefaragtunk. Mire e sorok nyomdafestéket látnak, addigra akár el is hagyhatjuk. És ekkor Romániát és az Egyesült Államokat vesszük üldözőbe.

Arról van tehát szó, hogy a Jó Pajtás kishorgászai versenyt szavazhatnak az egész világgal. És igen jó esélyei(n)k vannak arra, hogy kimagasló helyezést érjünk el. Figyelem! Egy számítógépről csak egy szavazatot lehet leadni. De odaszólni – szóban, telefonon, facebookon – a barátoknak, hogy akkor is szavazzanak, ha nem horgászok, azt lehet! És kell is. Hajrá, Kishorgászok!

http://haltanitarsasag.hu/azevhala_hu.php

Horgászni voltam

Egy szép napon horgászni voltam a Tiszán. A nagyimmal meg a papimmal kimentünk a nyaralóba. A nyaralóban van egy kutyám, és velem mentem a mólóra. Leültem a székre, a kutyám pedig mellém feküdt.

Elkészítettem a csalit. Keményre gyúrtam. A pecabotokon beigazítottam az úszókat, a horgokra gyurmát tettem, és bevettem a szerelékeket. A Tisza felülete sima volt. Egyszer csak az úszó lemerült, megrántottam a botot, és egy 50 dekás ezüstkárász akadt a horogra. A halat szákba tettem.

A halnak örültem. Este a mami megsütötte, én pedig jóízűen megettem.

Erdős Dániel, 4.7 osztály, Petőfi Sándor iskola, Újvidék

Küldjétek...

- **Élménybeszámolót**
- **Beszámolót a szákmányról**
- **Milyen halat fogtam?** (Képpel, leírással, a halszakértőknek feltett kérdéssel...)
- **Bemutatom horgászhelyemet, horgászvizemet**
- **Van egy kérdésem!**

Címünk:

Jó Pajtás, Vojvode Mišića 1.,
21000 Novi Sad

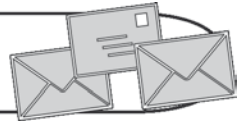
E-mail címünk

jopajtas.bum@magyarszo.com

dunaimisi@gmail.com

Telefon: 021/457-100

mobil: 064/467-10-55

Hagyományörző nap

Az osztályfőnöki órán a tanárnőnk informált bennünket, hogy az elkövetkező szombaton lesz egy hagyományörző nap, mindjárt öten jelentkezünk, hogy részt szeretnénk venni rajta.

Eljött a szombat, szeptember 22-e. A Bartók Béla Művelődési Egyesületben került megrendezésre a hagyományörző nap. Fél tízre kellett mennünk, nagy szeretettel fogadtak bennünket a szervezők. Sokan voltunk, főleg lányok, mivel a harmadik osztályosoktól a hatodik osztályosokig vehettek részt a tanulók a foglalkozásokon. A szervezők közül a rajztanárnőm, Kelemen Magdolna ismertette, hogy milyen foglalkozások közül választathatunk: fazekasság – Turzai Éva foglalkozásvezetővel, bárművesség – Kalmár Piroskával, kötéltánc – Vasas Gyurival, kosárfonás – Rás Szabó Tibor kosárfonó vezetésével, nemezelés – Lávay Sofiával, rovásírás – Szorvák Anikóval, és nem utolsósorban meg kell említenem Bakos Árpádot, aki népi hangszereket mutatott be, mint például a furulya és a kavilló. Egy

bő óra hosszáig játszott is a hangszereken, nekem ez nagyon szórakoztató volt, mert itthon is szoktam hallgatni ilyen típusú zeneszámokat. Úgy indult a program, hogy minden hatodik osztályos tanuló részt vett a rovásírás megismerésében. Az előadónó ismertette velünk ezt az érdekes írást, ami inkább pálcikairásra hasonlított. A rovásírást visszafelé, tehát jobbról balra olvassuk. Ez a régi kézírás, szerelmes leveleket, fontos dokumentumokat ilyen írással írtak, valamint a háborúban így üzentek egymásnak a katonák. Megtanultunk két fontos mondatot, ami a rovásírás jelképezi: az egyik „A szó elszáll, az írás megmarad”, a másik pedig „Áldott legyen az, aki az írást feltalálta”, ezzel a két igazmondással bizonyítjuk, hogy igenis szükség volt erre az írásra. Majd később bárművészeti foglalkozáson vettem részt, ahol bőrszíjból fontunk karkötőt, valamint bőr és fagyöngy felhasználásával készítettünk

nyakláncot. Ez is egy tartalmas és érdekes foglalkozás volt. Voltak, akik az udvaron jurta építettek, ez egy délvidéki nemezű sátor. A sátor átmérője négy méter, a tartóoszlopokat juharfából faragták. A sátrat nemezlapokkal vonták be, melyek rögzítésére szalagokat szőttek a diákok. Több mint száz kilogramm gyapjút használtak fel a sátor tetőborító palástjának elkészítéséhez. Amikor elkészült a jurta, be lehetett menni, a belsejét képek díszítették.

Gyorsan elmúlt ez a délelőtt, de nagyon tartalmas és tanulságos volt számomra. A délutáni foglalkozás az íjásatról szólt, ezen inkább fiúk vettek részt. Mindent összegezve nekem nagyon tetszett ez a nap, és már be is jelentkeztem egy újabb hagyományörző foglalkozásra.

**Zserai Petra, 6. d,
Hunyadi János iskola, Csantavér**

Az Atlantis Kiadó

Indítsd velünk az ősz!

könyvajánlatában volt egy versidézet és a kérdés, hogy ki írta és mi a címe az idézetnek. Íme azon pajtások neve, akik igen fürgén és pontosan megválaszták (Petőfi Sándor, Itt van az ősz, itt van újra): Szudecki Dalma Padérol, Cindel Angéla és Edina Pacsérrol, Teleki Zsófia Magyarokanizsárol, Lapis Judit Óbecsérrol, Galac Martin Zentárol, Neric Tijana Topolyárol, Klajner Róbert Budiszavárol, Kovács Alex Kúlárol, Nagy Enikó Orahovárol és Bün Réka Péterrévérol.

Jelentkezésüket köszönjük, kiadványaink mellett további kellemes és hasznos időtöltést kívánunk.

Szókingcstár

Szövegértési készséget fejlesztő gyermekszótár

A mesék, regék, mondák és mítoszok történetei a mai gyermekekhez is közel állnak, éppen ezért kerülnek tárgyalásra iskolai keretek között. Régies, néprajzi elemekkel átszótt szövegük azonban sokszor értelmezési problémák elé állítja a tanulókat.

A Szókingcstár azokat az archaikus és tájnyelvi szavakat tartalmazza, amelyek gyakran előfordulnak az általános iskolai olvasmányokban, ám jelentésük már kevésbé ismert a gyermekek számára.

Használata nem csupán a szókingcs bővítését segíti, hanem nagymértékben hozzájárul a szövegértési és -alkotási kompetencia fejlődéséhez is.

A szótár ára 900,00 dinár, megrendelhető villámpostán a konyvklub.ns@gmail.com

vagy levélben az

Atlantis Kiadó, 21000 Novi Sad, Tolstojeva 24. címen.

Élményszínház

A magyarcsernyei suliban egyik nap néhány felsős tanuló élményszínházat szervezett.

Mielőtt az előkészített tantombe léptünk volna (persze csakis egyenként mehettünk be), kendővel bekötötték a szemünket. Izgatottan vártuk, mi fog történni...

Bent azt kellett eljátszanunk, hogy sztárok vagyunk, azaz egy sztár bőrébe kellett bújnunk.

Amikor beléptünk, sikítással fogadtak bennünket a játékmesterek, autogramot kértek, lefényképeztek, s vezetni kezdték a bekötött szemű társait. Az első helyen diszkózenére és népzeneire kellett táncolnunk. Nagyon muris volt, hogy nem láttunk semmit, csakis a fülünkre, hallásunkra támaszkodhattunk... A táncolást követően egy asztalhoz kerültünk, s különböző ízeket

kóstolhattunk. A szerencsésébegek cukrot, müzlit, almát, fahéjat, kókuszot, szőlőt kaptak. De volt, aki pórul járt, s neki hagyma, kávé, só jutott.

Ezután egy zsákba nyúltunk. Több dolog volt benne, egyet kellett kihúznunk, s azt megnevezni. Nem mindenki találta ki, mit is fog a kezében...

A végén jó tanácsokat adtak: mindig maradjunk becsületesek. Továbbá, ha sztárok is leszünk/lenünk, maradjunk meg olyannak, amilyenek voltunk előtte.

Élveztük ezt a furcsa színházat, jót szórakoztunk magunkon. Persze a legnehezebb az volt, hogy titokban kellett tartani a történeteket addig, míg az osztályunkból mindenki ki nem próbálta.

**5. osztály, Petőfi Sándor iskola,
Magyarcsernye**

A görög orvostudomány kezdetei

A legelső időkben a görögök úgy képelték, hogy a betegségeket ártó szellemek és istenek okozzák, és a bajt is csak ők tudják elhárítani. Ezért kezdetben csak a papok gyógyították a maguk módján a betegeket. Hol ráénekléssel, ráolvasással, hol égetéssel, füstöléssel, máskor lemosásokkal, kenetetésekkel vagy állatok belső részeiből, füvekből, gyökerekből készített gyógyszerekkel próbálták a betegséget elűzni.

Aszklépiosz, az orvosok és a betegek istene

A görögök a betegséget előző és gyógyító istenek közül leginkább Aszklépioszt – latinul: Eskulap – tisztelték. Őt tekintették később az orvosok és a betegek védő istenének. Először még kígyó alakban képelték el, később már a legnagyobb istenekhez hasonlóan, emberi alakban, kezében kígyóval ábrázolták.

Aszklépiosz és Hygieia

Aszklépiosz szent helye Epidaurosz városa volt. A hegyektől körülrárt, pompás örökzöld cserjékkel borított vidék középpontjában emelkedett az isten temploma. A közelében 70 méter hosszú, 9 méter széles, hatalmas csarnok állt. Ez volt a „templomálás helyisége”. Itt a kőpadokon vagy a padlón elkészített szalmaágyakon feküdtek a betegek, és várták a gyógyulást hozó álmot.

A hívők elképzelése szerint, amikor a betegek álomba merülnek, Aszklépiosz isten megjelenik, és a beteg meggyógyul. Az ásatásokon előkerült kövekbe vésett feliratok csodás gyógyulásokról adnak hírt. Egyik oszloptáblán például ezt olvashatjuk:

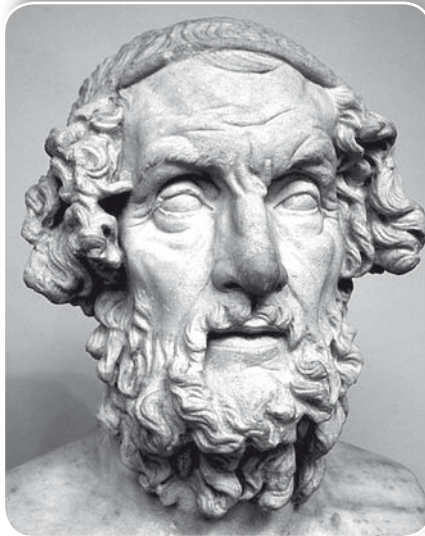
„Alkitosz Halieiszból. Ez a vak ember álmot látott. Úgy tűnt fel neki, hogy az isten hozzá lép, ujjával szétnyitja szemét, és ő látja a szentély falait. Amikor nappal lett, egészségesen távozott.”

A csodás gyógyulások híre zarándokhellyé tette Epidauroszt, és sok száz éven át évről évre nagy tömegek keresték fel. Ha a görög ember

úgy érezte, hogy istene meggyógyította, a meggyógyult testrészének képét kifaragatta szoborrá, domborművé, vagy megcsináltatta ezüsből, aranyból és fogadalmi ajándékként elhelyezte a templomban. A gyógyulás nem volt ingyenes, a papoknak fizetni kellett.

*

A régi írásokból tudjuk, hogy az ókori Görögországban a csodatevő istenek, a ráénekléssel, füstöléssel gyógyító papok és kuruzslók szerepe háttérbe szorult. A gyógyítás fokozatosan önálló foglalkozássá, mesterséggé, majd lassan tudománnyá vált, s az orvosok kezébe került.

Homérosz

Már Homérosz hőskölteményeiben is szerepelnek orvosok, akik a sebesülteket nem kuruzslással gyógyították. A testbe hatolt fegyvert kivágták, a sebeket kimosták, behintették gyógyszerekkel, és bekötötték.

Az orvosi tudás és tapasztalat eleinte csak a családban öröklődött, és apáról fiúra szállt. Egy-egy nemzetségben belül valóságos orvosi-skola alakult ki.

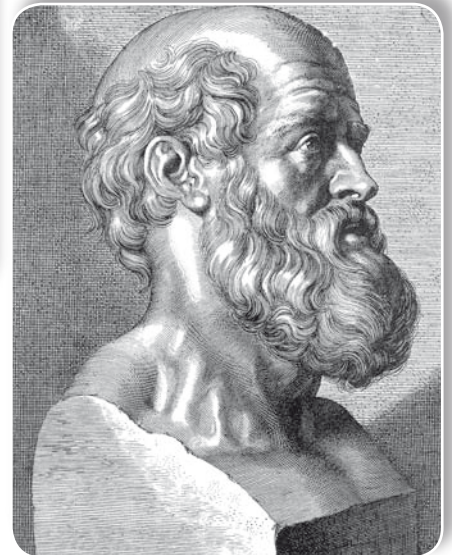
Hippokratész, az ókor leghíresebb görög orvosa

A görög orvostudomány állatok boncolása révén már az i. e. 6. század végén fontos fölismerésekre jutott. Fölfedezték pl. hogy az érzékelés központja az agy. A leghíresebb görög orvos Hippokratész volt i. e. kb. 460–377-ig élt. Azt tanította, hogy a betegségek nem természet fölötti (isteni) eredetűek, hanem természetes okaik vannak. Az orvostudomány feladata a betegségek megfigyelése, s az így gyűjtött tapasztalatok alapján való gyógyítása. Iskolája azt tartotta, hogy az egészséget a testnedvek megfelelő aránya, egyensúlya biztosítja.

Hippokratészt, már az ókorban is az orvostudomány atyjának nevezték. Az égei-tengeri Kosz szigetén híres orvoscsalád sarjaként született. Róla nevezték el azt a több mint 50

könyvből álló gyűjteményt, a hippokratészi könyveket, amelyeknek valójában csak a kisebbik része származik tőle, a többi fia, tanítványai és más orvosok írták.

A hippokratészi könyvek a legkülönbözőbb betegségek ismertetésével és gyógyításával foglalkoznak. Útmutatást adnak az egészséges életrendről, a táplálkozásról. Megismerjük belőlük a görög orvos műhelyének eszközeit, gyógyítási módszereit. Az írásokból kitűnik, mit tudtak a betegségekről, és hogyan gyógyították a görög orvosok mintegy 2400 évvel ezelőtt. Jól tudták, hogy a betegségeknek természetes oka és magyarázata van, és nem ártó szellemektől, istenektől származnak. Éppen ezért a beteget alaposan megvizsgálták, és természetes módon gyógyították. A gyógyításnál nagy szerepe volt a helyes táplálkozásnak, a diétának, a gyógyfüveknek, a fürdőknek és a rendszeres tornának is. Eredményesen gyógyították a töréseket és ficamokat. Ahol szükséges volt, eret vágtak, égettek, kapartak, kisebb műtéteket is végeztek.

Hippokratész

Görögországban az orvosi foglalkozás szabad ipar volt, bárki gyógyíthatott. A hivatásos orvosok mellett működtek kuruzslók is (szakértelem nélküli, különböző hiedelmeken vagy babonákon alapuló gyógykezelést végzők). A görög törvények szerint ugyanis a beteg haláláért nem volt felelős az orvos, még a magát orvosnak nevező kuruzslók sem.

A görög orvos a műhelyében dolgozott. Itt gyógyított, operált és készítette a gyógyszereket. A legkiválóbb orvos hatósági orvosként működött, vagyis az állam szolgálatában állt. Athénban pl. a népgyűléstől kapta a megbízást. Az évi fizetés általában 1-2 talentum volt, ami abban az időben jelentős összegnek számított. (Egy görög talentum 26,2 kg ezüst értékének felelt meg.) Az athéni orvosok a szegény sorsú polgárokat ingyen gyógyították, csak az orvosságokért kellett fizetni.

Összeállította: Uri Ferenc történész

NEVEM: **Lajkó Réka.**
 BECENEVEM: Réki.
 HAJAM SZÍNE: Szőke.
 SZEMEM SZÍNE: Zöld.
 CÍMEM: 24430 Ada, Žikica
 Jovanović u. 14.
 ISKOLÁM, OSZTÁLYOM: Cseh
 Károly Általános Iskola, 5. b.
 OSZTÁLYFŐNÖKÖM: Lazić Erika
 tanárnő.
 LEGKEDVESEBB
 OSZTÁLYTÁRSAIM: Bognár
 Ivett, Klima Döniz.

MIT SZERETEK AZ ISKOLÁBAN?
 A tanulást.
 KEDVENC OLDALAM
 A JÓ PAJTÁSBAN: Sztárvilág.
 KEDVENC KÖNYVEM:
 A Két Lotti.
 MIT CSINÁLOK SZABAD
 IDŐMBEN? Játsszok.
 KEDVENC SPORTOM:
 Labdajátékok.
 KEDVENC EGYÜTTESEM:
 Spice Girls.
 KEDVENC ÉNEKESEM:
 Jennifer Lopez.
 KEDVENC DALOM:
 On the floor.
 KEDVENC ÁLLATOM: Kutya.
 KEDVENC ÉVSZAKAIM:
 Nyár, tél.
 MI LESZEK, HA NAGY LESZEK?
 Tanárnő.
 HA LEHETNE,
 MIN VÁLTOZTATNÉK: Én a
 könyveken változtatnék.
 HOGYAN? Csak háromlaposak
 lennének!
 NO ÉS A SZERELEM?
 Titok.

NEVEM: **Szél Csongor.**
 BECENEVEM: Csongi.
 HAJAM SZÍNE: Barna.
 SZEMEM SZÍNE: Kék.
 MAGASSÁGOM: 154 cm.
 CÍMEM: 24430 Ada, Temető
 utca 36.
 ISKOLÁM, OSZTÁLYOM: Cseh
 Károly Általános Iskola, 5. b.
 OSZTÁLYFŐNÖKÖM: Lazić
 (Ambrus) Erika.
 LEGKEDVESEBB
 OSZTÁLYTÁRSAM: Dér Ákos.
 MIT SZERETEK AZ ISKOLÁBAM?
 Azt, hogy a barátaimmal
 lehetek.

KEDVENC OLDALAM
 A JÓ PAJTÁSBAN: Horog.
 KEDVENC KÖNYVEM:
 Fekete István: Vuk.
 MIT CSINÁLOK SZABAD
 IDŐMBEN: Szeretek focizni
 és kirándulni.
 KEDVENC SPORTOM: Foci.
 KEDVENC EGYÜTTESEM: Magna
 Cum Laude.
 KEDVENC ÉNEKESEM:
 Varga Viktor.
 KEDVENC DALOM: Lehet kék
 az ég.
 KEDVENC ÁLLATAIM:
 Kutya, oroszlán.
 KEDVENC ÉVSZAKOM:
 Tél.
 MI LESZEK, HA NAGY LESZEK?
 Tűzoltó.
 HA LEHETNE, MIN
 VÁLTOZTATNÉK?
 HOGYAN? Szeretném,
 ha mindenki vigyázna a
 környezetére és a tisztaságra.
 Ezért soha nem dobálom
 el a szemetet.
 NO ÉS A SZERELEM? Az titok.
 Levelezőtársat keresek!

NEVEM: **Rác Szabó Enikő.**
 BECENEVEM: Encsi.
 HAJAM SZÍNE: Barna.
 SZEMEM SZÍNE: Barna.
 MAGASSÁGOM: 150 cm.
 CÍMEM: 24430 Ada, Nušić u. 19.
 ISKOLÁM, OSZTÁLYOM: Cseh
 Károly Általános Iskola, 5. c.
 OSZTÁLYFŐNÖKÖM:
 Matic Ilona.
 LEGKEDVESEBB
 OSZTÁLYTÁRSAIM: Ivett,
 Corine, Anett, Ádám.

MIT SZERETEK AZ ISKOLÁBAN?
 A tornaórát.
 KEDVENC OLDALAM A JÓ
 PAJTÁSBAN: Állatkirakat.
 KEDVENC KÖNYVEM:
 Jégolvadás.
 MIT CSINÁLOK A SZABAD
 IDŐMBEN? Játsszok a
 barátaimmal.
 KEDVENC SPORTOM: Lovaglás.
 KEDVENC EGYÜTTESEM:
 Cimorelli.
 KEDVENC ÉNEKESEM:
 Britney Spears.
 KEDVENC DALOM: What makes
 you beautiful.
 KEDVENC ÁLLATAIM: Ló, kutya.
 KEDVENC ÉVSZAKOM: Nyár.
 MI LESZEK, HA NAGY LESZEK:
 Lovas oktató.
 HA LEHETNE, MIN
 VÁLTOZTATNÉK? HOGYAN?
 Azon, hogy inkább kicsit
 tovább maradjunk az
 iskolában, de ne legyen
 lecke.
 NO ÉS A SZERELEM? Én nem
 szeretek még senkit.

NEVEM: **Rica István.**
 BECENEVEM: Pityu.
 HAJAM SZÍNE: Barna.
 SZEMEM SZÍNE: Barna.
 MAGASSÁGOM: 163 cm.
 CÍMEM: 24430 Ada, Vinogradska
 16.
 ISKOLÁM, OSZTÁLYOM: Cseh
 Károly Általános iskola, 5. c.
 OSZTÁLYFŐNÖKÖM: Matic Ilona
 tanárnő.

LEGKEDVESEBB
 OSZTÁLYTÁRSAM: Pámer
 Bence.
 MIT SZERETEK AZ ISKOLÁBAN?
 A testnevelést és a
 matematikát.
 KEDVENC OLDALAM A JÓ
 PAJTÁSBAN: Vicckupac.
 KEDVENC KÖNYVEM: Aladdin
 csodalámpája (regény).
 MIT CSINÁLOK SZABAD
 IDŐMBEN? A barátaimmal
 játszok.
 KEDVENC SPORTOM:
 Labdarúgás.
 KEDVENC EGYÜTTESEM: AC/DC.
 KEDVENC ÉNEKESEM:
 Michel Telo.
 KEDVENC DALOM:
 Ai Se Eu Te Pego.
 KEDVENC ÁLLATAIM:
 Macska, kutya, nyúl.
 KEDVENC ÉVSZAKOM: Nyár.
 MI LESZEK, HA NAGY LESZEK?
 Földműves.
 NO ÉS A SZERELEM? Titok.
 Levelezőtársat keresek!

RÜGYFAKADÁS

Álmodom

Álmodtam egy szépet,
szebbnél szebb kis rétet.

A réten egy facsemete,
volt rajta sok csemege.

Odaért sok egérke,
megette az egészset.

Fáradt voltam, ledőltem,
kunyhót láttam előttem.

De mire én felkeltem,
álmomból felébredtem.

Lehet, te is álmodtat,
amit én már láthattam.

Ha igen, írd levelet,
de ne küldjél egeret!

Fárbás Petra, 6. osztály, Csáki Lajos iskola, Topolya

Rémálom

Nagyszünetben szépen játszadoztunk, beszélgettünk, viccelődtünk, de ez hamarosan véget ért, ugyanis földrajzóra következett.

Az egész osztály, engem kivéve, szinte egyszerre kiáltotta:

– Jaj, most földrajz, ellenőrző!

De hát én nem is tudtam, nem gyakoroltam. Elővettem a füzetemet, hogy tanuljak, de késve jött a tanárnő. Mikor bementünk a tanterembe, rögtön szétültetett bennünket. Kiosztotta az ellenőrzőket. Az első kérdésnél azt hittem, hanyatt esek, mert ez állt benne: „Sorold fel Afrika országait!” De hát ezt nem is tanultuk! Körbenéztem, mindenki írt, le se tették a ceruzát. A második kérdés biztos nem ötödikes anyag volt, mert így hangzott: „Hány kőbánya van Afrikában?” Ismét körbenéztem, mindenki írt.

– Ezeket megbabonázták! – gondoltam magamban. A harmadik és negyedik kérdést jobb, ha nem is mondom. Rosszul voltam, fáj a fejem és izzadtam. Az ötödik kérdésnél az jutott eszembe, hogy én biztosan téves lapot kaptam, mert ez volt a kérdés: „Uruguay és Paraguay ipari fejlődése a 20. században.” De ezek megint úgy írtak, mintha most jöttek volna Paraguayból, tanulmányútról. Nagyon rosszul voltam, mert tudtam, hogy egyest fogok kapni. Az ötödik kérdésnél viszont már csillagokat láttam, mert ezt még a felnőttek sem tudják: „A Hold és a Föld közötti távolság szorzata a csillagok számával.” Azt hittem, hogy ott fogok elájulni, ugyanis csöngettek, és nekem üres volt a lapom. De nem értettem, már fél órája csöngettek. Rájöttem, hogy az én óráim csörög, és ideje felkelni. De akkor hirtelen kiugrottam az ágyból, mert eszembe jutott, hogy ma tényleg írunk földrajzellenőrzőt.

Most mi lesz?

Szoboszlai Leona, 5. osztály, Petőfi Sándor iskola, Újvidék

Mesekönyv

A mesekönyv gyönyörű,
ott minden rajz élethű.
A gyerekek szeretik,
a képeket nézegetik.

Micimackó és Bambi,
lehet őket csodálni.
Ilyenek a mesekönyvek,
olvassátok ti is őket.

Bács Ágnes, 5. osztály, Cseh Károly iskola, Ada

Rózsa Sándor betyárja voltam

Nem is olyan régen történt, hogy bekerültem Rózsa Sándor betyárbandájába.

Nehéz próbákat kellett kiállnom, loptam és csaltam. A legújabb terv bizony az lett, hogy kiraboljuk a falu leggazdagabb emberét, a bíró urat. Őt tartották a törvény képviselőjének, de a szegény emberrel sohasem volt igazságos. Megvártuk, míg leszállt az este, felöltöztem elegáns ruhába, és bekopogtam a bíró házába. Elmeséltem neki, hogy idegen városból érkeztem, híres orvos vagyok. A vénember kapott az alkalmon, így az egész családját kicsaltam a közeli fogadóba beszélgetni. Mialatt szóval tartottam őket az idegen akcentussal, addigra Rózsa Sándor és betyárjai kipakolták az egész házat. Mire bíró uram hazaért, minden földi java a szegedi határban kötött ki. Betyár módjára elosontam a tetthelyről, és meg sem álltam a zsványok táboráig. Másnap hallottuk, hogy a bíró nagybeteg lett, nehezen tudta elviselni, hogy kirabolták.

Evvel a tettemmel Rózsa Sándor első számú betyárja lettem, és mindaddig fosztogattuk a gazdagokat, míg én rá nem untam a becstelen életmódra.

Törteli Réka, 6. osztály, Thurzó Lajos iskola, Zenta

Egy szőlőszem meséje

Egy szép őszi délutánon mit sem sejtve csücsültem egy szőlőfürtön sok társammal együtt.

Egyszerre csak azt láttam, hogy egy nagy embercsapat jön felénk. Mindannyian megijedtünk, mert idegen kezek értek hozzánk. A többi társammal együtt egy kosárban landoltam. A kosár csak telik és telik... Aztán azt éreztem, hogy nincs már rajtam annyi súly. De mire megőrülhettem volna, hogy kiszabadulok, dézsába öntöttek. Kíváncsian vártam, mi következik most. A rövid nyugalom után meztelen embertalpak nehezdedtek rám... Ennek nem lesz jó vége! Miért taposnak ezek rajtunk?!

Mire igazából elkeseredtem volna, csak azt éreztem, hogy elvesztem szép gömbölyű alakomat, majd egyszerűen szétfolytam. Erre a taposás abamaradt. Megint csak abban reménykedtem, hogy végre békén hagynak, és átgondolhatom rendesen, hogy mi is történt velem, de nem! Most meg egy szűrőn kellett áthaladnom. Az utolsó régi, ismerős szőlőszemtársaimtól is elszakítottak.

Mi jöhet még? Egy nagy hordóba zúdítottak bele. Hát már sosem ér velem ez a kényszerutazás? Ám most alaposan tévedtem. Utazásom hosszú időre megszakadt. Talán négy évig sem nézett felém senki. Pihenhettem kedvemre. Aztán egyszerre fény szűrődött a hordóba, majd hirtelen egy zöld üvegburában találtam magamat. Egy parafa dugót illesztettek a „bura” szájába. Megint szűken voltam a többi szépemlékű szőlőszemmel – persze már folyékony állapotban.

Egy idő után megint emberi kezek közeledtek hozzám. Gyönyörű üvegpohárba csorgattak, a fény felé tartottak, szagolgattak, és valaki nagyon dicsérte a fajtámat és az évjáratomat is... És most itt vagyok, és várom, hogy mi jön ezután. Tudja-e ezt valaki?

Juhász Gergő, 7. osztály, Moša Pijade iskola, Pacsér

Szüretkor

Október a szüret ideje,
Megnézzük, a szőlő megérett-e.
A szőlőfürtök szépen virulnak,
A családtagok gyorsan kivonulnak.

Nekiáll szedni apraja és nagyja,
Ki vödörbe, ki kosárba rakja.
Nagyapa nézi a szép fürtöket,
Ebből biztosan finom bor lesz.

Beszélgetnek, nevetgélnek,
Így gyorsan a végére érnek.
Tele a puttony, tele a hordócska,
Ebből lesz a jó borocska.

Mészáros Martina, 6. osztály, Moša Pijade iskola, Pacsér

Az utolsó tanév elején

Nagyon gyorsan elszálltak az évek. Már nyolc éve vagyok iskolás. Hamarosan az a nap is eljön, amikor búcsút kell intenem a barátainknak, az osztálytársainknak. Elválnak útjaink.

Az első osztályt Topolyán kezdtém, a Csáki Lajos Általános Iskolában. Emlékszem, nagyon vártam az első napot, hogy elinduljak az iskolába. Izgatott voltam. Ijesztőnek tűntek a nagy termek, a gyerekek, az iskolapadok és a könyvek.

Három évig tanultam Kiss Terézia tanító néninél, nagyon megszerettem. A harmadik osztály második felében költöztünk Óbecsére. Ekkor újból idegen környezetbe kerültem. Szerencsére már az első napon barátnőre leltem. Az időt nem lehetett megállítani, és csakhamar ötödikesek lettünk. Nem fogta már a kezünket a tanító néni. Varga Éva tanárnő lett az osztályfőnökünk. Az idő múlt, és végül elérkezett a várt nyolcadik. Azt hiszem, van bennünk öröm, hisz eljutottunk idáig, de van bennünk félelem is, mert döntenünk kell, hogy merre tovább, és ez nehéz.

Remélem, minden jól fog sikerülni, és bejutok abba az iskolába, ahova szeretnék. Addig még sokat, nagyon sokat kell tanulni.

Petrényi Eleonóra, 8. osztály, Samu Mihály iskola, Óbecse

Egy emlékezetes mérkőzés

Ez a mérkőzés nyáron volt és a fociról szólt. Egy nap átjött hozzánk a szomszéd fiú, aki tízéves. A foci a mindene, és elhívott egy meccsre, amit Csantavéren játszottak.

Szívesen elmentem, habár nem rajongok a futballért. A tömeg nagy volt, szülők, nagyszülők is eljöttek megnézni a kicsiket. Csantavér és Szabadka mérkőzött. A mieink tízévesek, a vendégcsapat pedig tizenegy évesekből állt. Elkezdődött a meccs, és mindenki teli torokkal ordított. Egyik ennek, másik annak szurkolt. Én is biztattam a mieinket, de nagyon. A szabadkaik elég hamar 1:0-ra vezettek, de a másik fél sem adta fel. A csantavérik az első félidőben egyenlítették, és így 1:1 lett az eredmény. A nézőket ez megosztotta, volt, aki örült, volt, aki nem. Szabadka állandóan támadt, de Csantavér jól védett, és még a szünet előtt a mieink 2:1-re vezettek. Mindenki nagyon izgult, hogy melyik csapat lesz a győztes. A második félidőben az én kis barátom is többször rálőtt a kapura, de mindig kivédték. Egy igazi játékos nem adja föl. A nézők majd eldőltek, úgy szurkoltak velem együtt. A sok hajrának végül meglett az eredménye. A kis szomszédom berúgta az utolsó percekben a döntő gólt. Együtt örültünk a győzelemnek. Nem bánthat meg, hogy elmentem a mérkőzésre, még örömet is szereztem vele.

Ez izgalmas és tényleg emlékezetes mérkőzés volt, mert élőben láttam.

Kovács Nikoletta, 7. osztály, Hunyadi János iskola, Csantavér

Milyen volt...

Amikor ovis lettem, akkor a csoportba sok gyerek került. Köztük volt egy szép fiú. Nem árulom el a nevét.

Rövid, barna haja volt. A szeme kék, ragyogó. Világos bőré. Mindig sportosan öltözködött. Az oviban, ha körbe kellett ülni, valahogy mindig melém került. Sokat mosolygott. Focira járt, amit nagyon szeretett, és igen jó is volt benne. Én mindig vele játszottam, és jókat neveltünk együtt. Okos, ügyes, szorgalmas, jószívű és nagyon segítőkész. Egyik nap a szemembe nézett, és megkérdezte:

- Megfoghatom a kezéd?
- Persze – válaszoltam.

Valószínűleg az óvó néni is megsejtett valamit, mert együtt küldött bennünket szavalásra és a táncrea is.

Ilyenkor azt mondta:

- Csini vagy, szép a ruhád, jól nézel ki.

Azóta sok év telt el, de most is jó érzéssel gondolok rá. Nem tudom, hogy ez az érzés szerelem-e, de ha igen, akkor valóban nagyon csodálatos volt.

És azt is remélem, hogy nem utoljára éreztem ilyet. Szeretném, ha ő is ezt gondolná rólam. Mert a szeretet összeköt bennünket! Én soha nem fogom őt elfelejteni. Hacsak visszagondolok a lány hangjára, és mindig hideg kezére, akkor érzem a szerelmet köztünk. Sajnos ma már nem velem jár egy osztályba!

Döme Bettina, 6. osztály, Cseh Károly iskola, Ada

RÜGYFAKADÁS

TÖKkelütött történet

Minden egy őszi napon kezdődött. Csörgést hallottam a hátam mögött. Megfordultam és néztem, hogy mi is lehet az.

Akkor vettem észre, hogy egy édes kis tökvecsori lapít a bokorban. Rögtön felvettem, és bevitettem a szobámba. Leültem vele az ágy szélére, és beszélni kezdtem hozzá. Megkérdeztem tőle, hogyan került hozzánk? Azt válaszolta, hogy a szüleivel erre járt, és eltévedt. Nagyon megsajnáltam. Később, amikor kint játszottunk én és az új barátom, segélykiáltást hallottunk. Mentünk a hang után, szerettünk volna segíteni a bajbajutottnak. Mikor a virágoskerthez értünk, ott hevert egy ugyanolyan tökvecsori, mint amilyen az új barátom, sőt nagyon is hasonlítottak. A barátom megörült neki.

Kiderült, hogy az ikertestvére, és a testvérét jött megkeresni, hogy hazavigye, mert otthon már nagyon hiányolják. Egy tölgyfához vezetett bennünket, lezuhott egy furcsa kinézetű levelet a fáról, és hirtelen egy érdekes, szűk helyen találtuk magunkat. Azt mondta az egyikük, hogy ez az ő otthonuk, a neve pedig Tökország.

Csodás egy kis ország volt az! A töklakosok barátságosak voltak, vicces ruhájuk és még hajuk is volt. A szülők egy hatalmas parkban üldögéltek, és figyelték tökcsemetéiket, akik a játszótéren játszottak. A játszótér neve: „Kis töknebulók játéktársasága”. Egy nagyot sétáltam az ikertökökkel, és még a házukba is meghívást kaptam. Csupán az volt a gond, hogy én nem fértem be az ajtón. Azért bekukucskáltam a kulcslyukon, és egy takaros lakás látványa tárult elém. Az ikrek szülei is nagyon kedvesek voltak velem, még süteménnyel is megkínáltak. Úgy elszaladt az idő, hogy azon kaptam magam, az én szüleim is már bizonyára keresnek.

Visszasiettem a tökvecsorikkal érkezésünk pontjához, és a furcsa kinézetű levél segítségével ismét otthon teremtem. Besiettem szerény hajlékunkba, és egy jó nagyot füllen tettem a szüleimnek arról, hogy hol is jártam valójában.

Bóka Boglárka, 7. osztály, Móra Károly iskola, Szaján

Megtanultam kajakozni

Mikor visszagondolok a nyári szünetre, gyönyörű emlékek idéződnek fel bennem. Rengeteg fürdés, nevetés, barátkozás és sok-sok pihenés. Egyik legszebb élményem az, hogy megtanulhattam kajakozni.

A szomszéd kislánnyal kerékpároztam le a Tisza-partra, mivel ő már évek óta űzi ezt a sportot. Fél tízre mentem érte, és tizkor ott is voltunk a kajakház előtt. Bemutatkoztam az edzőnek, aki már első pillantásra is szimpatikusnak tűnt nekem. Elmondta, hogy először csak szárazon próbálok meg evezni, majd később a vízen is megtanít egyensúlyozni. Elmagyarázta az evező helyes fogását és forgatását. Ezután sokat gyakoroltam, és próbáltam minél pontosabban odafigyelni az edző utasításaira. Közben a már ügyesebb kajakosokat figyeltam. A délelőtti edzés ebből állt.

Délután háromkor találkoztunk a folyóparton. A barátnőmmel, Oljával szálltunk vízre, a kétszemélyes kajakban. Mivel ő már jól tudott egyensúlyozni és irányítani, ő ült előre, én pedig hátra. Megtanítottak helyesen beszállni úgy, hogy ne boruljak fel, majd elindultunk. Először szép lassan haladtunk, de később már gyorsabb tempóban evezünk. Másnap reggel is a kétszemélyes kajakban eveztünk, de délután már egyedül is kipróbálhattam a kajakozást. Kezdetben nehéz volt tartani az egyenes irányt, és kicsit félttem, nehogy felboruljak, de szerencsére, szárazon megúsztam a dolgot. Nagyon élveztem, és közben a szép tájat is megfigyeltem. A partról ismerősök integettek, én pedig csak a fejemmel intve köszöntem nekik. Attól félttem, hogy elvesztem az egyensúlyt.

Nagyon örülök, hogy kipróbálhattam magam a kajakozásban, és eldöntöttem, hogy jövő nyáron, amint lehet, újra edzeni fogok, hogy minél tovább fejlesszem ügyességemet, és az sem mellékes, hogy edzés után milyen jókat fürödtünk a hűsítő vízben.

Horvát Lenke, 8. osztály, Sever Đurkić iskola, Óbecse

Készülünk a hideg napokra

Iskolánk 5. osztályos tanulójának, Makra Ellának érdekes hobbija van.

Ella egy hónapja köt. Kedvtelésével szeretne másoknak is örömet szerezni. Egyik nap órák után ott maradtunk, hogy elbeszélgessünk, hisz több gyereknek is felkeltette az érdeklődését. Ella ezen a napon a felszerelésével jött iskolába. Leginkább arra voltam kíváncsi, hogy kitől tanult meg kötni.

- A nenámtól - mondja büszkén mosolyogva.
  - Mit kötsz éppen?
  - Egy sálát és egy pár kesztyűt, hisz hamarosan beköszöntenek a hideg napok. Addigra talán el is készülnek a meglepetések.
  - Milyen színeket használasz a sálhoz?
  - Sötétkéket, türkizkéket és világoskéket.
  - És a kesztyűhöz?
  - Pirosat és barnát.
  - Miért pont ezeket a színeket választottad?
  - Elsősorban, mert volt otthon, és tetszik is a színkombináció.
  - Kinek készítetted ezeket a ruhadarabokat?
  - A sálát a kistestvéremnek, Ernőnek, a kesztyűt pedig magamnak, és a nenámnak is szeretnék kötni egy pulóvert, ha jobban belejövök a kötés technikájába.
  - Gondoltál már arra, hogy megtanítod az osztálytársaidat is a kötésre?
  - Igen. Mindenképpen szeretném megtanítani azokat a lányokat, akik egy kicsit is érdeklődnek a kötés iránt. Szórakoztató hobbi, közösségépítő foglalkozás is lehet.
- Miközben Ellával beszélgettem, mutatott néhány fogást. Nekem elég nehéz volt a kezdet, de végül belejöttem, és nagyon élveztem.

**Varnyú Kinga, 5. osztály,
Petőfi Sándor iskola, Óbecse**

Padtársam

*Padtársam Csongor,
Komoly legény, ha mondom.
Sokat elmélkedik,
Mindent jól megfontol.*

*Uzsonnára fincsi édességet majszol,
Óvatosan rágcsál,
Sohasem habzsol.
Szerencsére rám is gondol.*

*Matekórán hosszasan és lassan számol.
Ha a fejébe kukkantanál, látnád,
Hogy elméje lángol.*

*De vigyázz, mert ha mérges,
Átkokat mormol,
Maga körül mindent rombol.*

*És csak látnád, ha tombol!
Nindzsák és lándzsák,
A kardjaik bánják!*

**Breszlávszki Áron, 6. osztály,
Ivan Goran Kovačić iskola, Szabadka**

Kedves Pajtások!

Ha a **legötletesebb címet** keresnénk a mai Rügyfakadásban, én a **Tökkelütött történetre** szavaznék, ha pedig a legszellemesebb fogalmazást, akkor a Rémálom címűt emelném ki.

Nagyon fontos, milyen címet választotok írásaitok fölé, mert a címnek nemcsak az a feladata, hogy tájékoztasson, miről lesz szó az alábbiakban, hanem az is, hogy kedvet keltsen az írás elolvasásához.

Szoboszlai Leona engem is meghökkentett olvasás közben, és azon gondolkodtam, vajon a földrajztanár meg tudná-e oldani az ellenőrző feladatait földrajzi adattár és közgazdaság-tudománnyal foglalkozó kézikönyv segítségével. Leona szellemessége és feszültségteremtő készsége vitathatatlan, és ez a jó fogalmazás egyik feltétele.

Állítom, hogy a kevésbé szellemes és szokványos címek alatt is érdekes, tanulságos írások sorakoznak a mai Rügyfakadásban, ezért ajánlom a figyelmetekbe.

S most azoknak a munkatársaimnak a névsora következik, akiktől a fentiekhez hasonló fogalmazásokat, verseket kaptam a múlt héten:

Csantavér: Hatala Tünde, Kovács Csilla, Kovács Nikoletta, Mecserik Vivien, Német Alen, Ozsvár Bianka, Pintér Alexandra és Surányi Anett. Ezenkívül a 7.-es és 8.-os tanulók 13 hirt küldtek iskolájuk életéről, amit a Mizujs rovatnak továbbítottam;

Gunaras: Budinčević Sonja, Surányi Máté;

Kisorosz: Berta Márta;

Nagykikinda, Fejős Klára iskola: Gyuráki Leonóra és Kószó Andor (2 írás);

Óbecse, Petőfi Sándor iskola: Gyurcsik Heléna és Varnyú Kinga;

Szabadka, Ivan Goran Kovačić iskola: Ács Edvin, Angélovity Henrietta, Bálint Beáta (2 írás), Bártol Nikoletta (2 írás), Cvejity Dianna, Faragó István, Fero Karolina, Illés László, Losonci Ádám, Nagy Andrea, Rövid Valentina, Sótanyi Bálint, Sótanyi Zsófia (2 írás), Szabó Csongor (2 írás), Szűcs Kószó Dávid, Vanya Alex és Vékony Árpád;

Szilágyi: Mendei Tamara, Rakin Nikolina és Stéc Kitti;

Újvidék, Petőfi Sándor iskola: Balog Dávid, Cvetković Jovana, Erdős Dániel, Szoboszlai Leona és Tápai Ramóna (2 írás).

A további jó írásokra várva üdvözleteit küldi:

Tomán Mária

Légy boldog és mosolyogj!

*Emlékezz vissza az első
csínytevésre, az első fagyievésre!
Emlékszel?
Boldog voltál és mosolyogtál.*

*Gondolj az első hóemberre,
a lefagyott kis ujjaidra,
a pirosuló orrodra és a vizes csizmáidra!
Ugye igazam van?
Boldog voltál és mosolyogtál.*

*Jusson eszedbe a sarokban állás
az óvodában, az első napod az
iskolában, a betűk, számok
a mesék, versek és a játékok!
Emlékszel már?
Boldog voltál és mosolyogtál.*

*Idézz fel mindent, barátom,
az ötöst és a rossz jegyet
meg a padtársad, aki apróságért
kinevet, de ezeken se bánkódj,
szép emlék lesz az egész!
Légy boldog és mosolyogj!*

Kószó Andor, 6. osztály, Fejős Klára iskola, Nagyikinda

Shia LaBeouf

Shia LaBeouf egyike a csaknem kimondhatatlan nevű színészeknek. Humoristaként kezdte karrierjét, a filmvilág számára pedig a *Transformers*-ben nyújtott alakításával vált ismertté. Utána láthattuk az *Indiana Jones* negyedik részében is, ahol a nagy kutató fiát játszotta. A rendezők viszont nem mindig az akció és a humor megtestesítőjét látják benne, érdeklő őket a mély barna szemében rejlő titokzatos szomorúság is. Képzelt interjúnkban Shiát kérdezzük ki az élet nagy dolgairól.

– Milyen volt a gyerekkorod?

– Bizonyára nem olyan, mint másnak. Apám vietnami harcos veterán, aki megtapasztalta az élet keserű részét. Anyám a művészetek felé kacsingatott, érdekelte a képzőművészet és a tánc. Sokoldalú volt, hiszen táncolt, balettezett, sőt ékszereket is tervezett. Ha most azt kérdeznék, hogy milyenek voltak a szüleim, azt mondanám, olyanok, mint a hippik. Egyetlen gyerek voltam, és eléggé szabad szellemben neveltek. Nekem csak az volt a fontos, hogy szeressenek, én pedig viszonszerettem őket. Csakhogy nekik is megvolt a maguk baja, apámat kísértette a múlt, és többször beszámíthatatlan volt. Végül elváltak, én anyámmal éltem tovább, de neki sem haladt túl jól a szekér, így a nagybátyám fogadott magához. Talán anyámtól örököltem, hogy elkezdett érdekelni az előadóművészet. Az ismerőseim vicces srácnak tartottak, így a humor felé fordultam elsőként.

– Ezek szerint vicces gyerek voltál?

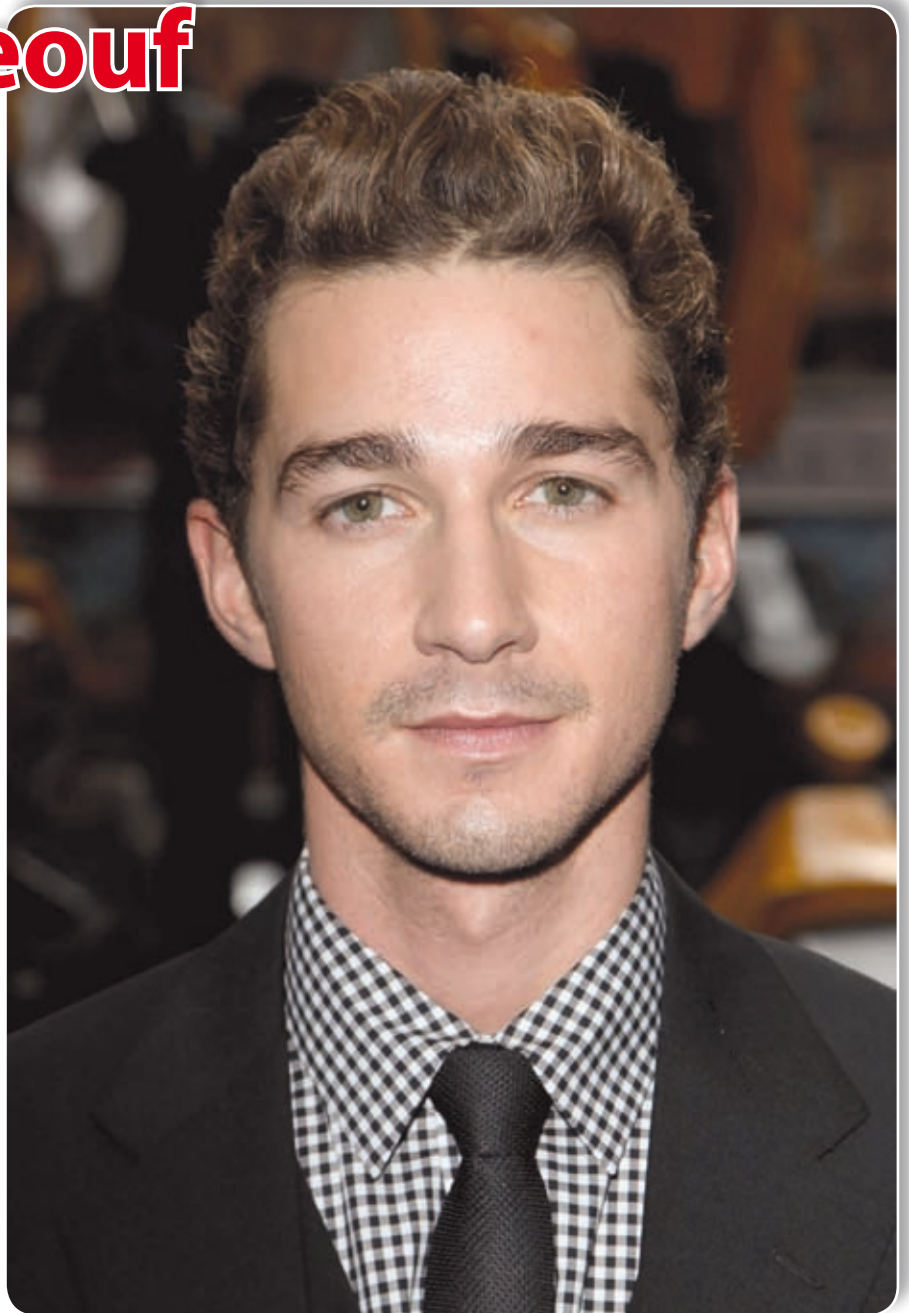
– Olyan voltam, akinek be nem áll a szája. Egy gyerekhez képest sok mindent megéltem, és szókimondó is voltam. El tudjátok képzelni? Tízévesen már a színpadon adtam elő humoros jeleneteket. A stand up comedy nagyon ment nekem. Elhatároztam, hogy színész leszek, de nem azért mert az volt minden vágyam. A családom a padlón volt, és tennem kellett valamit. Ehhez megkaptam a segítséget, azután pedig, mint ahogyan sok más gyerek, én is a Disney-nél kezdtem a pályafutásomat.

– Te is egy Disney-színész lettél?

– Nem egészen, habár 1996 és 2006 között egy Disney-showban vettem részt, amit nagyon szerettem. Úgy érzem, ekkor nőtem fel, ez segített ahhoz, hogy megtaláljam önmagam. Ebben az időszakban már a filmszerepek is megtaláltak, sőt egy rövidfilmet jómagam is rendeztem.

– Mikor jött el számodra az áttörés ideje?

– Épp ez az időszak után, 2008 környékén. Egymás után csináltam meg a *Transformers*-et és az *Indiana Jones*-t is. Mindkettőt nagyon szerettem, mert látványos és érdekes filmek,

a forgatás pedig rendkívül izgalmas volt. A *Transformers* egy igazi fiús film, amely persze lányoknak is való, de most az átalakítható robotjárművekre gondolok, amikről a fiúk sokat ábrándoznak. Az *Indiana Jones* pedig maga a legenda. Nagy élmény volt **Harrison Ford**-dal forgatni, amikor még kiskoromban én is szájatva néztem az előző részeket, sose hittem volna, hogy egyszer majd Indiana Jones professzor fiát alakíthatom.

– Azóta milyen szerepek találtak meg?

– A *Transformers* második része, de olyan filmek is, ahol bonyolult és sötétebb karaktereket formálok meg. Ez várható volt, hiszen a rendezők is felfigyeltek a jellememre. A nehéz családi életem miatt gyorsan fel kellett nőnnöm. Amint nagykorú lettem, egyedül éltem, és megpróbáltam nem függni senkitől sem.

Örülök, hogy játszottam a *Wall Street*-ben, mivel a részvényekben való gondolkodás engem is érdekel.

– Saját életedet hogyan sikerült kialakítanod?

– Talán nem a legjobban. Mentek tönkre kapcsolataim, mert nagyon elfoglalt voltam. Ez is a keserű tapasztalatok miatt van. Úgy vagyok velem, ha lehetőségek kínálkoznak számomra, akkor azokat foggal-körömmel igyekszem megragadni. Mindenesetre megpróbálok nem lecsúszni a mélybe, mert azért fantasztikus dolgok is történnek velem.

– Mi az, aminek nagyon örülsz?

– A kedvenc rapperemben Cage-nek rendezhettem meg a videoklipjét. Ez óriási volt, és nagy megtiszteltetés számomra.

L. M.

Adamikné Jászó Anna

A Gutenberg-galaxis

A kanadai irodalomtörténész, Marshall McLuhan [mekluen] 1962-ben publikált híres könyve végre olvasható magyarul Kristó Nagy István fordításában, Bencsik Vilmos kitűnő utószavával. Ma, amikor sokan az írás- és olvasáskultúra visszaszorulásáért, sorvadásáért aggodunk, nincs aktuálisabb olvasmány, mint a torontói iskola megteremtőjének annak idején hatalmas vihart kavaró, hevesen vitatott könyve. Kétségtelen tény, hogy a Gutenberg-galaxis sokat idézett metafora, használói viszont többnyire csak McLuhan nevét ismerik, gondolatait azonban nem. Most itt a lehetőség a gondolatok tanulmányozására, mindazoknak kézbe kell venniük ezt a könyvet, akik irodalmat, nyelvészetet, művelődéstörténetet, kommunikációtant, retorikát, filozófiát tanítanak, a médiával foglalkoznak, kommunikációs tankönyveket írnak. Olvasásával jobban megértjük Shakespeare-t és Joyce-t, a gondolkozást, a körülöttünk lévő világot. Elgondolkozhatunk a könyvben felvetett számos kérdésen, többek között ezen: „Nem a nevelés lényege-e a média szemétével szembeni polgári önvédelem?”

Joyce egyik kedves írója volt McLuhannek, minden bizonnyal azért, mert másképp kell olvasni, mint elődeit: nem a gondolatok egymásutánosságában, hanem valamiféle szimultán technikával. A Gutenberg-galaxishoz is hasonló módon kell közelíteni, a könyvben nincsen hierarchikus rendszer, hanem mintegy száz két-négy oldalas egyenrangú fejezet. McLuhan maga azt nyilatkozta, hogy ő nem a bal agyféltekéjét

használta, mely a fogalmak világa, hanem a jobb agyféltekét, mely a percepció világa.

Hogyan alakulhatott ki mindez, mi McLuhan fő tétele? A Gutenberg-galaxis a nyomtatott kultúra – tágabb értelemben az írásbeliség – metaforája. A könyv alcíme: A tipográfiai ember létrejötte. McLuhan meghatározó szerepet tulajdonít a nyugati világ fejlődésében a könyvnyomtatásnak, sőt általában a betűírásnak, vagyis annak a több ezer éves szakasznak, melyet a könyvnyomtatás felfedezése kiteljesít és lezár. A lényeg azonban nem abban van, hogy a könyvnyomtatás lehetővé tette az ismeretek széles körben való elterjesztését, hanem abban, hogy megváltoztatta az ember érzékelését: visszaszorította a hallástapintást, s uralkodóvá tette a látást. Mindezzel megváltoztatta az ember gondolkodását is: ráirányította a figyelmet az ok-okozati kapcsolatok kutatására, az analízisre. A könyvnyomtatás a tömegtermelést tette lehetővé, ezáltal az ember természeti és társadalmi környezetében is változásokat idézett elő, s ezek a változások is hatottak az ember gondolkodására. Ezt írja: „Az alfabetikus írás kialakulása teremtette meg úgymond a rögzített nézőpont – az időtálló kronológia, az egységes térbeli perspektíva, a gondolat tárgyának meghatározott szempontú szemlélete – paradigmáját, ám ez a paradigma csak a könyvnyomtatás, ti. a hangtalan-akadálytalan olvasás korában lesz egyeduralmú.”

A tömegmédiák átformálják, elaltatják az ember gondolkodását. A bevezetésben idézett aggodalomra McLuhan a következő választ adta: „Minthogy semmilyen kultúrában nem törekedtek erre (mármint a média szemétével szembeni polgári önvédelemre), a válasz kétségesnek látszik. Talán létezik valamilyen eddig ismeretlen és bölcs indíték, amely arra készíti az embert, hogy elaltassa, hipnotizálja szellemét a médiatechnológia hatásával való konfrontálódás következményeit illetően.” Mint az írás, a médium is meghatározza az üzenetet, s ezen keresztül befolyásolja, átalakítja az ember gondolkodását, s ez ad aggodalomra okot. Mindenesetre jó volna A médiumok megértése (Understanding Media, 1964) című McLuhan-könyvet is magyar fordításban olvasni.

A Gutenberg-galaxis „válsága”

A Gutenberg-galaxis kifejezés az emberi kultúrtörténetnek arra a szakaszára utal, amelyben a nyomtatott könyv, mint ismeretközli közeg kiemelkedő szerephez jutott (a 15. századtól napjainkig).

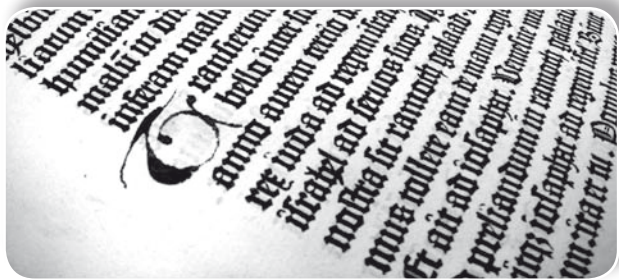
A könyvnyomtatás, a könyv elterjedése, később az általánosság való írás-olvasás oktatása tette lehetővé azt, hogy – elvileg – minden ember hozzájusson a tudáshoz, a tudomány, a művészet alkotásaihoz és eredményeihez, a hírekhez, egyáltalán mindenhez, ami szavakba, szövegekbe foglalható. A Gutenberg-galaxis kifejezés csak akkor jelent meg, amikor annak felmerült belátható vége. Először a televízió, majd a számítástechnika, az internet terjedése keltette fel az aggodalmat, hogy a nyomtatott szóra előbb-utóbb nem lesz szükség.

A Gutenberg-galaxis a német Johannes Gutenbergről, a könyvnyomtatás feltalálójáról kapta a nevét. Világszerte 1840-ben ünnepelték Gutenberg találmányának 400 éves jubileumát, és az ez alkalomból kiadott emlékkönyv számára írta például Vörösmarty Mihály: A Gutenberg-albumba című költeményét.

Az elektronikus média (rádió, tévé, majd a személyi számítógépek és a világháló) megjelenése természetesen vetette fel a kérdést, hogy ezek a felfedezések és hatásaik véget vetnek-e a könyvek és a papírmédia világának. Marshall McLuhan 1962-ben jelentette meg A Gutenberg-galaxis című művét, amelyben a Johannes Gutenberg által feltalált könyvnyomtatás óta eltelt majdnem hat évszázadot vizsgálta meg a könyv és az olvasás oldaláról. Mindent egybevetve a könyv halálhírét keltette, és tette ezt tudományos alaposággal. Kezde az írás előtti állapottal, amikor az emberek csupán beszéltek. Majd a képiség helyét vizsgálta, s rámutatott arra, hogy egyáltalán nem biztos, hogy az olvasó ember minden tekintetben felülmúlja azt, aki analfabéta, viszont a tudás teljességét birtokolja a verbalitás, a tapasztalás, a megfigyelés, az alkotás, a rítusok, a mítoszok révén.

McLuhan papírszempontról pesszimista jövődőlésével szemben másféle felfogás is létezik. Mark Y. Herring, a Winthrop University dékánja 2001-ben 10 okot sorolt fel, amiért az internet és a digitális média nem helyettesítheti a papíralapú könyvtárakat:

1. Nem található meg minden az interneten.
2. A „tű a szénakazalban”-elmélet.
3. A weben nincs minőség-ellenőrzés.
4. Amit nem tudsz, az bánt igazán. A teljes szövegű webhelyek nem teljesek.
5. Problémák a könyvekkel. Az 1925 előtt publikált könyvekből a weben csak kb. 20 ezer cím van meg, pedig ezekre már nem vonatkoznak a szerzői jogi megkötések.
6. Az e-könyvek olvasókészülékeinek használata gyakran fejfájást okoz, megerőlteti a szemet. Kevesen szeretnek képernyőről olvasni, a használók nagy része a két oldalnál hosszabb dokumentumokat kinyomtatja.
7. Az internet ellenére minden egyetemnek van könyvtára.
8. A teljes digitalizálás hihetetlenül drága lenne. (Copyright költségek és problémák, a digitalizálás jelenleg iszonyúan munkaigényes.)
9. Egy kilométer hosszú, egy centiméter mély. Kevés olyan dolog található az interneten, ami 15 évnél régebbi.
10. Az internet mindenhol jelen van, de a könyvek hordozhatóak.

Vörösmarty Mihály

A Guttenberg-albumba

Majd ha kifárad az éjs hazug álmok papjai szűnnek
 S a kítőző napfény nem terem áltudományt;
 Majd ha kihull a kard az erőszak durva kezéből
 S a szent béke korát nem cudarítja gyilok;
 Majd ha baromból s ördögből a népszaroló dús
 S a nyomorú pór nép emberiségre javúl;
 Majd ha világosság terjed ki keletre nyugatról
 És áldozni tudó szív nemesíti az észet;

Majd ha tanácsot tart a föld népsége magával
 És eget ostromló hangokon összekiált,
 S a zajból egy szó válik ki dörögve: „igazság!”
 S e rég várt követét végre leküldi az ég:
 Az lesz csak méltó diadal számodra, nevedhez
 Méltó emlékjelt akkoron ad a világ.

1839. szeptember 5. előtt

Kedves Olvasó Tanulók!

Az európai értelemben vett könyvnyomtatás feltalálója **Johannes Gutenberg** (1400–1468) mainzi aranyműves, aki 1450 körül alkotta meg a nyomtatógépet (sajtógépet). E szerkezet révén forradalmasította a szövegek sokszorosítását: a korábbi évszázados kísérletek (pl. a kínaiak már 1041 táján nyomtattak faragott táblák használatával) után, a betűk összerakásával, olajos festék használatával és sajtógépe segítségével sikerült gyorsabban, terjedelmesebb szöveganyagokat, több példányban papírra vinnie. Első munkája a 42 soros Bibliaként ismertté vált nyomtatvány volt. A Life magazin egy felmérése során az elmúlt évezred legnagyobb vívmányának kiáltotta ki Gutenberg alkotását. 1962-ben jelent meg **Marshall McLuhan** (1911–1980) **A Gutenberg-galaxis. A tipográfiai ember létrejötte** című könyve. (Magyarul a Trezor Kiadó jelentette meg 2001-ben). Azóta számos elmélet született a Gutenberg-galaxis végéről, az olvasás és a nyomtatás elvüléséről, különösen a cyber space megjelenése és domináns jelenléte miatt a mindennapi ember életében is. Persze sokmindenről mondták már, hogy vége, befejezett. Nem tudjuk. De sejtem, hogy az emberiség legnagyobb vívmányai nem tűnnek el olyan gyorsan a felszínről, miként azt a jóslatok feltételezik. Mi **Adamikné Jászó Anna** egy, a Könyv és Nevelés folyóiratban megjelent cikkét közöljük a kérdésről való gondolatainkat elindítandó.

Vörösmarty Mihály (1800–1855) **A Guttenberg-albumba** című versét és a mainzi képet dr. Rajsli Ilona tanárnő választotta és ajánlja számotokra.

Jó olvasást!

Bence Erika

GYÖNGYHALÁSZ

A Gutenberg-galaxis vége?

Marshall McLuhan 1962-ben jelentette meg A Gutenberg-galaxis című művét, amelyben a neves német nyomdász, Johannes Gutenberg által feltalált könyvnyomtatás óta eltelt majd hat évszázadot vizsgálta meg a könyv és az olvasás oldaláról. Mindent egybevetve a könyv halálhírét keltette, és tette ezt tudományos alapossággal. Kezdte az írás előtti állapottal, amikor az emberek csupán beszéltek. Majd a képiség helyét vizsgálta, s rámutatott arra, hogy egyáltalán nem biztos, hogy az olvasó ember minden tekintetben felülmúlja azt, aki analfabéta, viszont a tudás teljességét birtokolja a verbalitás, a tapasztalás, a megfigyelés, az alkotás, a rítusok, a mítoszok révén. Minden kétséget kizáróan: McLuhan óta sokkal összetettebb a kép, amit az emberről alkottunk a huszadik század során. A technikai civilizációnak köszönhetjük a könyvet, de igazából azóta is vitatkoznak, hogy a betűk végtelen számú sokszorosítására szolgáló nyomtatás több-e, és ha igen, mennyivel több, mint maga a papírlapok egymás mellé illesztett kötege. Egyáltalán a leírt, kinyomtatott, majd a technikai fejlődés során tömegesen előállított könyv lényegét a tárgyi külseje, vagy maga a leírás előtt is meglévő műalkotás adja-e? Az is vitatott, különösen a mozgókép, a televízió és a számítógép korában, hogy a betűk formájában konkretizálódott szöveg – a gondolati és érzelmi tartalom – közül-e összetettebb dolgokat az emberrel, vagy a kép, amelyet hanggal, ráadásul szöveggel is párosítanak. Egyről azonban minden okos ember elfeledkezik: a tanulásról, az ismeretközlés bármilyen formájának az elsajátításáról. Ha kezdetben volt a verbalitás és a gesztusok, akkor is meg kellett tanulni ezeket. A manapság ijesztő méreteket öltő vizualitás, amelyet már az alantas ösztönök és a szerzés ősiségének a felszínre hozására is bevetnek a reklámokban, igazából abban jelent veszélyt, hogy nincs szükség beavatásra. Nincs szükség tudásra. Márpedig azok, akik állítják, hogy a verbalitás és a vizualitás előbb volt, mint az írásbeliség, „csupán” azt a csekélységet hagyják figyelmen kívül, hogy annak az ősi civilizációnak a társadalmi rendszerében léteztek a beavatás, a tanulás közösségi helyei, módoszatai, módszerei és eszközei. Ha megfigyeljük, hogy a fogyatékos emberek számítógép-kezelésének az oda-vissza történő eszközhasználata hogyan zajlik, akkor két dolgot pontosan megállapíthatunk: 1. A beszélni tudó, de mozgásképtelen ember hangját a gép betűkké alakítja át. 2. A beszélni nem tudó, de kezét vagy más testrészét használni tudó a billentyűzettel hanggá alakíttatja át gondolatait. Ennek a két csatornának a használati variációiban mégiscsak az írás, a betű, az elektronikus jelekkel elkészített grafikai kép a kiindulópont vagy cél. A beszédátalakítás főlegessége teheti az írás-olvasás ismeretét, s a technikai kommunikáció végtelen variációs lehetőséget biztosít – már manapság is – a hangos visszaközlés számára. De ennek a tudását mégiscsak el kell sajátítani. Beütöm a szavak betűit a számítógépbe, s egy kellemes hang visszaolvassa nekem. Tehát egyszer el kellett döntenem, magam leszek-e analfabéta, aki meghallgatja a begépetelt üzenetet, vagy megtanulom a betűk jeleit és a begépelést. Műszaki variáció számtalan lehet, de valaki nem ússza meg a beavatást, a tanulást. Be kell hát avatni magunkat. Analfabétákként élhetünk ugyan, mert kiszolgálhatnak bennünket a csodamasinák, a képirást is értjük, a gyógyszert is bevehetjük a jelek alapján, a futószalag mellett állva lökdöshetjük a tejesdobozokat, csak éppen alkotni nem tudunk majd. Végül mégiscsak az a kérdés: a Gutenberg által feltalált könyvnyomtatás a lényegi, vagy a tudás, az Ige, tehát ugyanannak a Bibliának a tartalmi megjelenítése és megőrzése más technikai eszközökkel?

A nagy visszatérésre számítva

Robbie Williams kilencedik stúdióalbuma, *Take The Crown* címmel november 5-én jelenik meg. A lemezt Los Angelesben rögzítették. Eltelt néhány év, a legutóbbi album óta, úgyhogy Robbie most a nagy visszatérésre számít, habár nem tűnt el nagyon a porondról. A *Reality killed the video star* volt a legutóbbi albuma, ez pedig 2009-ben jelent meg.

A még a 40. életévét sem betöltő Robbie Williams, többszörös rekordernek mondhatja magát. Eddig világszerte több mint 60 millió lemezt adott el, ráadásul többször nyerte meg a Brit Awardot, mint bárki más, pontosan 17 alkalommal.

Emlékeztetőül: Robbie Williams karrierje 1990-ben a *Take That* fiúegyüttesel kezdődött, akikkel közösen 25 millió lemezt adtak el, majd öt év után otthagyta a bandát, és szólókarrierbe kezdett. Ezután több albumot adott el az Egyesült Királyságban, mint bármelyik másik brit szólóénekes valaha. Williams szerepel a Guinness Rekordok Könyvében is, mivel 2006-ban, amikor meghirdette világ körüli turnéját, egyetlenegy nap alatt 1,6 millió koncertjegyet adott el.

Miután 2004-ben megszavazták a kilencvenes évek legnagyobb előadóművészenek, bekerült a UK Music Hall of Fame-be, illetve a britzene hallhatatlanjai közé, ráadásul a *Take That* visszatérő lemeze az évszázad leggyorsabban fogyó albuma lett.

A *Take The Crown* felvezető kislemeze a *Candy* lesz, amelynek társszerzője Gary Barlow. Robbie Williams hangsúlyozta, hogy mindegyképpen szeretett volna visszatérni egy lemezzel a *Take That* egyesülése után:

– A *Candy* egy nyári dal. Egy lányról szól, aki azt gondolja magáról, hogy tökéletes. Valójában az is, de talán egy picit aljas. Némelyik dal akár évekig is íródhat, és van arra is példa,

hogy egy zeneszám csak úgy egyszerűen, minden erőlködés nélkül létrejön, és szinte semmit sem kell alakítani rajta. Ez pont ilyen volt. Igazából nem tudom, hogy mi inspirált a megírására. Egyszer csak itt volt a dallam a fejemben, lejegyeztem, és megszületett – állítja Williams, de azt is mondta, hogy a soron következő, legújabb, *Take The Crown* című albuma amolyan csináld, vagy hagyd abba korong lesz.

– Soha a karrierem során ennyit még nem csiszoltam egy albumon. A siker jó érzés. Amikor ez elszáll, az már nem olyan jó érzés. Szeretnék sikeres lenni, és szeretném azt a jót egy kicsit tovább érezni – mondta.

A *Candy*hez persze videó is készült. A London utcáin forgatott kisfilmet Joseph Kahn rendezte, női főszereplője pedig a *Skins* című sorozatból ismert Effy, vagyis Kaya Scodelario.

Böngészésnek íme a *Take The Crown*on található számok listája: *Be a Boy*, *Gospel*, *Candy*, *Different*, *Shit on the Radio*, *All That I Want*, *Hunting For You*, *Into The Silence*, *Hey Wow*, *Yeah Yeah*, *Not Like The Others*, *Losers* (feat. Lissie)

Visszaszerezni a koronát

Ha új lemez, akkor újból nyakába veheti a világot is. Hosszú kihagyást követően ismét szólóturnéra indult Robbie Williams. Habár a csapatból való kiválását követően óriási sikereket ért el, 2006 óta nem ment önállóan turnézni. Most az a célja, hogy visszaszerezze megérdemelt koronáját, mint a brit pop királya! A sztár elsőként Leedsben adott jellegzetesen karizmatikus koncertet. A négy koncertből álló sorozat több mint 500 ezres jegyeladást eredményezett. A tömegnek azt mondta: reméli, új dalát, a *Candy*t annyiszor játszák majd a

rádiókban, hogy a végén azt kéri a hallgatóság, kapcsolják már ki!

A 2300 rajongó részvételével rendezett show volt az énekes első teljes estés szólókoncertje 2009 óta, és eléggé bensőséges volt a stadionos előadásokhoz képest, amiket hat évvel ezelőtt produkált *Close Encounters* elnevezésű turnéján. Azt állította, ideges volt egy kicsit az elején, de hamarosan kenyérré lehetett kenni a közönséget.

Williams csak két számot játszott a *Take The Crown*ról Leedsben: a *Candy* című új slágert és a *Loser*st, egy szorongással teli erőteljes balladát, amit egyik háttérénekesével közösen adott elő. A lemezen ezt a dalt egy Lissie nevű amerikai énekesnővel közösen vette fel.

Kihívás az apaszerep

A szólófellépések izgalmi mellett Robbie Williams egy újabb fontos szerepre készül, első közös gyermeküket várják a feleségével, Aydával. Erre a koncert alatt is utalt. Azt mondta, hogy a zsebében van a mobilja, hogy a kedvese el tudja érni, ha megindult a szülés. A csoda pedig megtörtént a múlt hónap közepé táján. 3,29 kilóval megszületett a csöppség, aki a Theodore Rose Williams nevet kapta.

Összeállította: L. M.

Beindult a No Doubt

Tíz – a rajongók szempontjából igencsak mostoha – év után újra aktív a No Doubt. Az utóbbi években a főleg családalapítással foglalkozó Gwen Stefani énekesnő és zenekara még 2010 májusában vonult stúdióba, hogy elkezdjék a Push and Shove lemezük munkálatait, amely végül szeptemberben debütált. A korong első kislemeze a Settle Down volt, amelyhez a csapat klipet is forgatott. A videójában a tagok saját partikamionjaikkal indulnak neki az éjszakának. A videót eddig 7 millióan töltötték le. A Push and Shove-hoz forgatott videóban Major Lazer és Busy Signal is közreműködik, Las Vegas és New York utcáin rögzítették, néhány héttel ezelőtt. A klip fekete-fehér, gyönyörű beállításokkal, víz alatti snittekkel, szép ruhákkal. Hangulatában hajlik az előzőre, de remekül passzol a dalhoz.

Hódít a húgi is

Solange Knowles elképesztő hangú adottságokkal bír, szépségét pedig a divatszakma is felfedezte. Így Solange már rég kinőtte a „Beyoncé húga” kategóriát, habár való igaz, hogy az utóbbi néhány évben kevesebbet hallottunk róla. Most azonban, hogy kifesta elmúlt hét éves, tehát nagyobbacska lett, az énekesnő egyre gyakrabban vesz részt nagyobb eseményeken is. Zenei karrierjét eddig két album jegyzi: a Solo Star 2003-ban, míg a Sol-Angel and the Hadley St. Dreams 2008-ban jelent meg. Habár már 2010-ben hozzákezdett harmadik stúdióalbumának a munkálataihoz, a korong csak az idén debütál. Az első kislemezhez készült klipp, a Losing You nemrég került nyilvánosságra. Új videójában Afrika talán

legbulisabb arcaival mutatkozik. A klipet Melina Matsoukas jegyzi, aki a legújabb Christina Aguilera videót is rendezte. A forgatás Fokváros utcáin zajlott, a klip hangulata pedig erősen emlékeztet Janet Jackson nyolcvanas évekbeli klipjeinek hangulatára. Ez érthető és megbocsátható is, tudva azt, hogy a dal producere Dev Hynes, akiről köztudott, hogy nagy megszállottja a nyolcvanas évek retrohangulatának.

Azúr, a kihalófélben levő kék arapapagáj, a RIO című animációs film főszereplője Bíró Viktória kispiai olvasónk kérésére került e számunk poszterére.

SZTÁRVLÁG

One Direction parfüm

Azok után, hogy a One Direction srácok pillanatok alatt a világ talán legkedveltebb előadóivá váltak, valóban már csak idő kérdése volt, hogy mikor rukkolnak elő a már-már kötelező jellegű sztár parfümjükkel. Erre hamarosan sor kerül, de aki türelmetlen, annak várnia kell egy ideig. A finom női illat minden bizonnyal még hónapokig nem lesz kapható, ugyanis csak jövő nyártól tervezik az árusítását. Egyelőre annyit tudni, hogy szupertitkos az egész, és valamilyen édes, virágos illatra lehet majd számítani.

A legendás The Doors 1968. július 5-én lépett fel a Hollywood Bowlban, és a fellépés rögzítésre is került. Most az eredeti negatívokat felhasználva Bruce Botnick, a zenekar hangmérnöke digitálisan feljavította és újrhangszerelte a felvételt. A „restauráció” végeredménye egy olyan vizuális élmény, melytől a rajongók úgy érezhetik, Jim Morrisonnal, John Densmore-ral, Robby Kriegerrel és Ray Manzarekkel vannak a Doors-koncerten. A Live at the Bowl '68 kiadványon három olyan dal is szerepel, mely az eredeti filmből hiányzott: a Hello, I Love You, a The WASP (Texas Radio And The Big Beat) és a Spanish Caravan felvétele akkoriban technikailag nem engedte, hogy filmre kerüljön, de mostanra ezt a hibát is sikerült kijavítani, így a koncert már teljes egészében megtekinthető. A felvétel Blu-Ray-en, DVD-n, CD-n, bakeliten és természetesen digitális formátumban is kapható lesz. A videoverziók 16:9 képarányban, 5.1-es hanggal kerültek kiadásra, egy egyórás bónuszanyaggal kiegészítve: Echoes From The Bowl – a The Doors útja a Hollywood Bowl-ig; You Had To Be There – megemlékezések a fellépésről; Reworking The Doors – technikai betekintés a felújításba és három élő felvétel: Wild Child – The Smothers Brothers Show, 1968; Light My Fire – The Jonathan Winters Show, 1967. december és Van Morrison Glóriájának feldolgozása.

3 TB-os HDD-vel veszi fel a harcot a Toshiba

A Toshiba hosszabb várakozás után bemutatta az első 3,5 hüvelykes merevlemezeit, amelyekkel a fogyasztói piacon jelentkezve igyekszik felvenni a harcot a vásárlókért. Az új meghajtók PC-kben, TV-kben és videoeszközökben is jó szolgálatot tehetnek.

Összesen 12 HDD-vel újít a Toshiba: ebből négy 3 terabájtos, a többi 2 és 1,5. A 6 Gbps-os, SATA III-as meghajtók „néma keresési móddal” is rendelkeznek, ami 1-2 dBA-val kevesebb zajt jelent a megszokottnál.

Az új sorozat az első, amelyet a Toshiba a Western Digitaltől kapott eszközeivel gyárt. A szállítások október végén kezdődnek, az árakról egyelőre nincs információ.

Hogyan konvertáljunk hangfájlt egyszerűen?

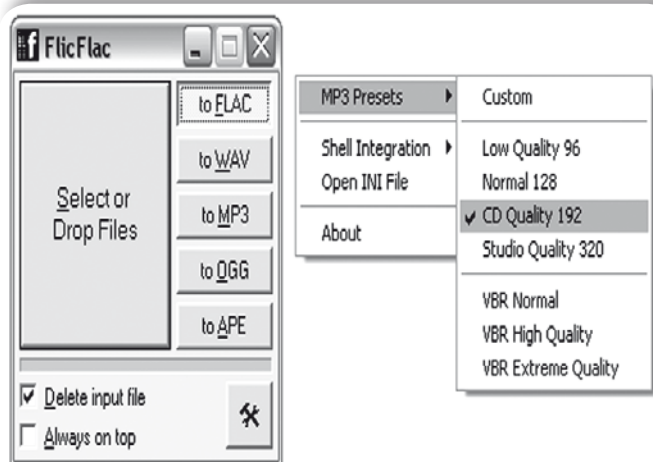
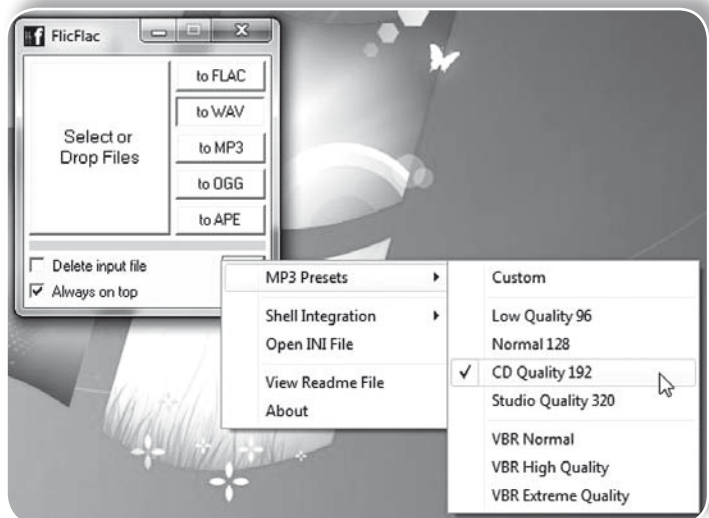
A FlicFlac egy olyan könnyűsúlyú, telepítést nem igénylő alkalmazás, amely jól használható hangfájlok átalakítására. A FLAC-, WAV-, MP3-, OGG- és APE-formátumokat is támogató program egyéni bitrátát és minőséget is képes állítani a konvertálás előtt. Az egyszerű kezelőfelület a drag-and-drop funkciót is támogatja.

Az alkalmazás használatához a letöltést követően mindössze az exe fájlt kell elindítani, amely csak nagyon kismértékben terheli le a gépünk erőforrásait. Természetesen a konvertálás a forumátumok között oda-vissza működik; illetve MP3-ból MP3-ba is alakíthatunk át, a bitráta módosításával. Letöltés itt lehetséges:

<http://www.sec>r-seven.net/software/flicflac>

Mit mibe tudunk konvertálni (átalakítani):

- WAV > FLAC • WAV > MP3 • WAV > OGG • WAV > APE
- FLAC > WAV • FLAC > MP3 • FLAC > OGG • FLAC > APE
- MP3 > FLAC • MP3 > WAV • MP3 > MP3 (bitráta változtatással)
- MP3 > OGG • MP3 > APE • OGG > FLAC • OGG > WAV
- OGG > MP3 • OGG > APE • APE > FLAC • APE > WAV
- APE > MP3 • APE > OGG

HOROSZKÓP

KOS

Bár úgy érzed, nem kifejezetten hasznosak számodra azok az ismeretek, amiket mostanában tanulsz, figyelj oda, mert később még nagy hasznukat veszed. Nem hiszed el, amit a baráti társaságodban mondanak egy ismerősödről. Hogy megbizonyosodj, rákérdezel, és sajnos igazat ad a pletykáknak.

BIKA

Akaraterőddel és szorgalmaddal magadra hívod a környezetekben lévő figyelmét. Ne ijedj meg a reflektorfénytől, inkább használd ki a lehetőséget, és csillogj! A szerencse a te oldaladon áll, így egy kis pénzhez juthatsz. Meg is van már a helye, szükséged van egy-két őszi ruhára.

IKREK

Végre egy kicsit lazább hétnek nézel elébe. Érdemes okosan felhasználnod a felszabadult időt, hiszen nemsokára újabb kihívások várnak rád. Önfejelem – sokat gyakorlod mostanság, és büszke vagy magadra, hogy ennyire jól viseled a kiélezett helyzeteket. Látszik, hogy kezdesz felnőni.

RÁK

Olyan helyzetbe kerülsz, amelyben képtelen leszel eldönteni, milyen irányba lépj tovább. Mindenképpen kérd ki ismerőseid véleményét, hátha tudnak segíteni! Ideje lenne valami olyan mozgásformát keresned, amellyel kompenzálhatod a tankönyvek feletti görnyedést.

OROSZLÁN

Néha mindenkinek át kell vészelnie olyan időket, amikor sok munkát varrnak a nyakába. Fogakat összeszorítani, és tud le mielőbb a teendőidet! Nem találsz helyet az iskolában. Úgy érzed, a társaid is nagyon furák. Csendes és visszahúzódolettél, pedig ez nem jellemző rád.

SZŰZ

Inspirálóan hatsz a környezetedre elszántságod és pozitív kisugárzásod miatt. Még azok is szívesen fordulnak hozzád, akikkel különben szóba sem álltok egymással. Vigyázz az egészségedre, fogyassz minnél több vitamint, mert a szervezeted nincs toppon az utóbbi időben. Ezt az is bizonyítja, hogy mostanság nagyon fáradt vagy.

MÉRLEG

Egy kis energiabefektetésre lesz szükség a részéről ahhoz, hogy megtartsd a jó viszonyt a társaidal. Sosem tudhatod, kitől érkezik segítség a jövőben. Nagyon szeretnél egy időnyerőt te is, mint ami Hermione Grangernek van a Harry Potterben. Egyszerűen nem tudsz több helyen lenni egyszerre, és mindent megcsinálni.

SKORPIÓ

Pozitív szellemben indul a hét, viszont hamarosan alábbhagy a lelkesedésed. A teendőidet állítsd fontossági sorrendbe! Rosszul alszol, ezért hiába iszol koffeines italokat, azok sem ébresztenek fel. Fejfájósnak, morcosnak láthatnak azok, akik veled találkoznak.

NYILAS

Szíved szerint minden vitából kimaradnál, ami a társaid közt keletkezik, pedig ha jó viszonyt akarsz ápolni valakivel, állást kell foglalnod. Ha félgőzzel teljesítesz, ne remélj dicséreteket. Te is tisztában vagy vele, hogy tudnál többet is, ha akarnál.

BAK

Igen kedvező időszak köszönt rád, egy csettintésre megkapsz bármit, amit szeretnél. Ha segítségre van szükséged, csak egy szavadba kerül. Kedvetlenségedet egy régi ismerősöd űzi el, akivel a napokban futsz össze. Jó érzés lesz vele beszélgetni, mert vidám természetével téged is jobb kedvre derít.

VÍZÖNTŐ

Szeretnéd, ha a kívánságaid valóra válnának. Nem szeretnél nagy dolgokat, kicsi lépésekkel is beérnéd, de semmi sem sikerül úgy, ahogy várnád. Irigykedsz a legjobb barátodra, akinek most minden összejött az életében. Ugye tudod, hogy az irigység nem megoldás?

HALAK

Vág az eszed, mint a borotva – és ezt nem is szabad véka alá rejtened! Neked is kijár, hogy megcsillogtathasd tudásod a többiek előtt, úgyhogy ne szégyenlősködj! Nehéz szituációban találsz magad, mert egy vitát kell eldöntened két családtagod között. Mivel mindkettőjüket szereted, nem akarsz megbántani őket. Ha alszol egyet a döntésre, könnyebb lesz.

A farmernadrág születése

A jeans, más néven a farmer a szabadság szimbóluma. Soha ruhadarab nem készített gondolkodásra annyi szociológust, történészt, filozófust és divatszakembert, mint századunk kék csodája, a blue jeans.

Ez az egyszerű nadrág több generáció jelképe lett. Holott a jeans nem a mai idők vívmánya. Története az előző évszázad közepéig nyúlik vissza. A „feltaláló” Levi Strauss. 1847-et írunk, amikor az akkor 18 éves fiatalember hosszú útra indult. Nem ő volt az egyetlen, aki a korlátlan lehetőségek országában, az újvilágban kívánta megtalálni boldogulását. Az aranyásók számára akart sátrakat, kocsiponyvákat és egyéb szatócárut eladni, ezért néhány vég kék vitorlavásznat vitt magával. Számítása azonban nem vált be, az aranyásóknak nem ponyva hiányzott, hanem strapabíró nadrág. A találékony ifjú ekkor vitorlavászon-készletéből munkanadrágokat varratott. Nem telt el sok idő, s már csak Levi's-ként emlegették ezeket a ruhadarabokat. Amikor az árukészlet elfogyott, Strauss úr a dél-franciaországi Nimes városából szerzett be kék pamutanyagot. Innen ered a név, amelyet eleinte nimes-i, később rövidítve csak denim vagy blue denimnek hívtak. Az aranyásók láttak már hasonló kék nadrágokat a genovai tengerészekén. Ennek a városnak a francia elnevezése Genes, innen ered a blue jeans elnevezés.

A nadrágok népszerűsége egyre nőtt, de zsebvarrásaik az aranyásók munkája következtében gyakran leszakadtak. Ekkor jött az öt-

let: a veszélyeztetett helyek részögekkel való megerősítése. Minden siker dacára a blue jeans Európában a század közepéig kevéssé válik ismertté. Először a szövetséges csapatok 1944-es normandiai partraszállásával tűnik fel, majd az amerikai filmek népszerűsítik és teszik szalonképessé. Az ötvenes években már az egész világot előnti a jeans-láz. Beindulnak a reklámkampányok, és a nagy üzleti lehetőség reményében több cég is megjelenik a piacon. A nagy európai áttörés éve 1980. A kölni ruházati vásáron bemutatóval egybekötött, hatalmas jeans-vásárt tartanak. A klasszikus ősfarmer alapelemei mellett a divatos variációknak se szeri, se száma. A jeans klasszikus fazonját már régóta kiegészíti a „répa”, a „csőszár” és más forma, amely minden jeans-kollekcióhoz hozzátartozik.

A jeans beilleszkedett a ruházati stílus trendjébe. Kialakult egy új nadrágtípus, az úgynevezett nemes-jeans, amely klasszikus elemekből és modern stílusjegyekből tevődik össze. Ide tartoznak a blúz típusú, hosszított jeans-dzsekik, jeans-mellények és a csípővonalra simuló, a köldököt is láttatni engedő, bő szárú nadrágok.

A farmernadrág az a ruhadarab, ami minden fiatal ruhatárába beletartozik. Évtizedeken keresztül szerepet játszott a társadalmi életben.

Mit tegyél, ha a legjobb barátnőd hanyagol téged?

Éveken át legjobb barátnők voltatok, most azonban inkább másokkal lóg? Ne keseregy, derítsd ki, mi áll a háttérben.

Légy őszinte magadhoz: miért hanyagol a legjobb barátnőd?

Hidd el, mindig kettőn áll a vásár. Ha a barátnőd mostanában kerül, annak oka van – s ez az oka a te viselkedéseddel is összefügg. Túl sokat beszélsz egy bizonyos témáról, nem hagyod őt szóhoz jutni? Erőszakosan próbálsz meggyőzni valamiről, amivel nem ért egyet? Általában van a háttérben egy vagy több ok, ami miatt a legjobb barátnőd egy kis függetlenségre vágyik. Nemcsak a kapcsolatokat válhat jobbá, ha mindezt őszintén átgondolod, hanem te magad is sokat fejlődhetsz.

Vállald a felelősséget, de ne érezd magad hibásnak!

Mivel mindig kettőn áll a vásár, elengedhetetlen, hogy felismerd a saját felelősségedet abban, hogy eltávolodtatok egymástól. Vállald a felelősséget, és – szükség esetén – beszélj meg az érzéseidet, észrevételeidet a barátnőddel. És nem, soha nem szégyen bocsánatot kérni, de az sem cél, hogy kizárólag magadat hibáztasd mindenért.

Fogadd el az álláspontját, kössetek kompromisszumot!

Óriási különbség aközött, hogy elfogadjátok és tiszteltek egymás véleményét, vagy megpróbáljátok a magatokképeire formálni a másikat. Az első a barátság alapköve, a második opció azonban kerülendő.

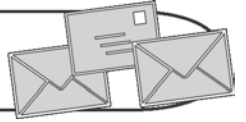
A kompromisszum azt jelenti, hogy például mindketten elkíséritek a másikat egy-egy számára fontos buliba, zenei izléstől függetlenül.

Fogadd el, hogy nem tart minden barátság örökké.

Amikor a füzet hátuljába véstétek, hogy „FRIENDS FOREVER”, nyilván bele sem gondoltatok, hogy nem tart örökké minden igaz barátság. Megtörténhet, hogy mindketten annyira megváltoztok, hogy más ösvényen folytatjátok az utakat. Ez nem baj, ez egyszerűen az élet rendje: ettől még ugyanúgy értékes és szép volt az az idő, amit szoros barátságban töltöttek egymással.

Engedj el minden haragot és fájdalmat, és lépj tovább!

Ha mindent megtettél, a barátnőd azonban mégis más irányba tart, fogadd el a helyzetet. Semmi értelme sincs annak, hogy olyan emberekhez ragaszkodjunk, akik nem szánnak ránk időt, nem értenek meg minket, és nem tisztelik az értékrendünket. A haragnak és a bosszúnak azonban nincs értelme. Hidd el, idővel új barátok jönnek, akikkel megint képes leszel megosztani a legbensőbb titkaidat.

Horvátországban jártam

A hét végén Horvátországban jártam a táncsoportommal.

Anyukám elkészítette az uzsonnát, a népviseletet, és elkísért az állomásra. A délelőtti órákban indultunk, nagy emeletes busszal, mellyel izgalmas volt útra kelni. Négy óra múlva ott voltunk. Ez idő alatt sokat beszélgettünk a társaimmal. Mikor odaértünk, mindenki örömmel szállt le a járműről, és már mentünk is átöltözni. Tíz perc elteltével máris kezdődött az utcai felvonulás. Többfelől is érkeztek népek és sok szép népviseletet láttam. E szép rendezvénynek, melyen részt vettünk, a XIII. Haraszti Őszi Nap volt a neve. Körbejártuk az utcákat, és aki csak tehetett, a falu apraja-nagyja ott volt, hogy lásson bennünket. Hamarosan egy kis terembe mentünk, ahol minden táncsoport előadta saját koreográfiáját. Diplomát kaptunk a Bartók Béla Művelődési Egyesület számára,

melyet iskolánk igazgatónöje vett át. Az ünnepeket követően átöltöztünk, mert finom vacsora várt ránk, a kedvencem, bableves és mákos kalács. Alkalmunk volt még játszani is egy kicsit, de hamarosan indultunk haza. Fájó szívvel búcsúztunk a szerény kis falutól, de minden néptáncos ajándékba pólót kapott, amin Wass Albert idézet van:

„Ha őseink is elszaladtak volna, valahányszor nehéz idők jönnek, ma üres lenne ez az ország.”

E mozgalmas nap után tíz óra tájt már mindenki szemére álom jött.

Hajnali két óra körül értünk a mi kis falunkba, Csantavérre. Hazafelé tartva a csillagos éj alatt boldogan meséltem el édesanyámnak, hogy mi történt velem Horvátországban.

Ali Amina, 5. osztály, Hunyadi János iskola, Csantavér

Nick Vujičić előadása Újvidéken

A dél-bácskai disztrófiás betegek egyesületének jóvoltából juthattam el az ausztráliai Nick Vujičić, motivációs beszélő újvidéki előadására.

A szerb származású fiatal ember végtagok nélkül született, mégis elfogadva önmagát, teljes életet él, és másokon is segít. Nick érkezésekor a jelenlévők felálltak, és tapsal üdvözölték őt. Mivel a You Tube-on már láttam róla sok videót, ezért arra számítottam, hogy az előadás szomorú lesz. De ez nem így volt, sokat nevtünk. Nekem például az tetszett a legjobban, mikor Nick azt mondta, hogy: Néha egy-egy hosszú út után már a lábam sem érzem... Sokszor

megnevettette a közönséget. Nicket hallgatva elgondolkoztam azon, hogy az átlagember mennyit nyavalyog élete során, hogy ez meg az fáj, és elfelejti értékelnit azt, hogy az egészség a legnagyobb kincs. Nick előadása után egyszerűen boldog voltam, hogy gyalog mehetek iskolába. Odafigyeltem az élet apró örömeire, amik a hétköznapjaimban fel sem tűntek eddig.

Mindenkinek szeretettel ajánlom a róla feltöltött videókat, mert az élethez való pozitív hozzáállása példaértékű.

Gyurcsik Heléna, 6. osztály, Petőfi Sándor iskola, Óbecse

Svájci verseny

Anyár folyamán sokat készültem erre a versenyre, egy héten több edzésem is volt. Szeptember huszadikán eljött az a nap, amikor hajnali kettőkor elindultunk Svájcba. Azért utaztunk el oda, hogy lefusunk a 24 órás ultramaratont. A csapatban tízen voltunk. Csütörtökön megérkeztünk Bruggba. Vittünk sátrat, mert nem tudtuk, hogy kapunk-e szállást. Amikor megérkeztünk, kiderült, hogy egy kisebb helyiséget biztosítottak a számunkra. Gondoltuk magunkban, ez is jobb, mint a semmi. Elhelyezkedtünk, letusoltunk, és a hosszú, 18 órás út után nagyon jól jött az alvás. Reggel 9 óra felé áthelyeztek minket egy másik, nagyobb helyiségbe, ahol bőségesen elfértünk. Megmondom őszintén, jobban vártam a városnézését, mint a futást.

A következő napunk szabad volt, amit városnézéssel töltöttünk. Izgatottan vártuk, hogy beérjünk a városba, mert tudtuk, hogy Svájc egy nagyon szép ország. Amikor kiszálltunk a kombiból, elállt a lélegzetünk a gyönyörű látványtól. Elkezdtünk sétálni és bemertünk a Coopba, ahol megvettük a svájci csokikat. Azután elmentünk egy étterembe ebédelni, ahol mindenki pizzát evett, isteni

volt az íze. Amikor már nagyon kifáradtunk a sétálásban, beültünk a kombiba, és mentünk vissza. Mikor visszaértünk, letusoltunk, mindenki azt csinált, amit csak akart. Volt, aki aludt, volt, aki kártyázott, de volt, aki focizott is. Estefelé megbeszéltük, hogy mi lesz a teendők a verseny ideje alatt.

Másnap, vagyis szombaton délből elkezdődött a verseny, aminek az volt a neve, hogy Stunderlauf. Délről éjjel körönként váltottuk egymást. Egy kör egy km volt. Éjjel után a lányok elmentek aludni 3-ig, addig a fiúk futottak, majd 3-tól cseréltünk, a fiúk aludtak, mi, lányok meg futottunk. Hatkor jöttek a fiúk, kicsit kábultak, de kipihentek újból elkezdtek körönként váltani egymást. Ez így ment délig. Délből véget ért a verseny, letusoltunk, etünk, és egy óraker volt a díjkiosztó. A négy csapat közül elsők lettünk, ugyanis 312 km-t futottunk le, ami azt illeti, hogy fejenként kb. 30 km-t. Az egyik csapatban 33-an voltak, és csak 200 valamennyi km-t futottak. Tehát, amint mondtam, elsők lettünk, nagy volt az öröm, nagyon fájtak a lábaink. Másnap éjszaka 3-kor indultunk haza, és hétfőn este 8-kor szerencsésen megérkeztünk. Továbbra is kitartóan fogok edzeni és remélem, hogy máskor is eljutok ilyen szép helyre.

Jurcsik Flóra, 5. a, Hunyadi János iskola, Csantavér

Kishírek a csantavéri iskolából

Tavaly nyár óta Szabadkára járok teniszezni. Hetente két edzésem van, kedden és csütörtökön 8 órától. Egyórás az edzés. Az edzőm nagyon jól elmagyarázza és megmutatja, hogy hogyan kell ütni. Nagyon szeretem ezt a sportot üzni. – **Ozsvár Bianka, 7. a**

En focizni járok. Hetente négy edzésem van. Az edzések fél 9-kor kezdődnek. Tizenötön vagyunk. A szabadkai Spartakban focizok, az edzésekre autóval utazok. Minden hétfőn játszunk egy meccset. – **Mecserik Adrián, 7. a**

Október 2-án tornaórán különféle labdajátékokban versenyeztek a lányok. Volt ott röplabda, kézilabda, kosárlabda, kispoci. A barátnőm Rebeka és én lettünk a győztesek. – **Zabos Réka, 8. b**

Iskolánk lánycsapata a tornyosi iskola lánycsapatával mérte össze tudását kosárlabdában, röplabdában, kézilabdában és kispociban. Az iskola a kosárlabdán kívül mindenben nyert. – **Király Emese, 8. b**

Október 1-jén kezdődött iskolánkban a gyermekhét. Az első feladat az volt, hogy egy bemutatkozó műsort kellett készíteni. Sok pontot kaptunk rá. – **Fejjes Anikó, 8. b**

Ali Arsen és Kovács Noel, osztályunk két fő motorosa már túl van a tanév első versenyén. A fiúk kiválóan szerepeltek, mint mindig. Gratulálunk nekik! – **Lőrinc Nikolett, 8. b**

Iskolánk néhány tanulója szeptember 20-a és 24-e között Svájcba látogatott, ahol maratonfutáson vettek részt. Név szerint: Gregus Emma 7. a, Gregus Áron 8. b és Dulity Éva 7. b. 315 km-es eredménnyel első helyezést értek el. – **Ander Patrícia, 8. b**

A szabadkai községben hirdette meg a Forma Ideale nevű cég Az én gyerekszobám című rajzpályázatát 6–10 éves gyerekek számára. Iskolánk több tanulója is elküldte munkáját, s most izgatottan várják az eredményhirdetést. – **Mecserik Balázs, 8. b**

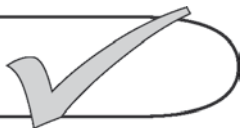
A 7. c és a 8. b osztály tanulói szeptember 28-án kiránduláson vettek részt. Az elmúlt iskolaévben ugyanis ők szerepeltek legjobban a Kihívás éve vetélkedőn. A szabadkai uszodában tölthettek egy délelőtti jutalomként. – **Farkas Rebeka**

Az idei iskolaévben is megszervezik iskolánkban a Kihívás éve vetélkedőt. Hosszas tanakodás után osztályunk neve Fekete bárányok lett. – **Vörös Bence, 8. b**

A tanév kezdetén iskolánk tanulói a szabadkai Szent Teréz-székesegyházba látogattak, ahol a püspök úr áldásban részesítette őket. A szentmise keretén belül kréták a szentlélek áldását, segítségét, hogy a tanév során könnyen legyőzzék a nehézségeket. – **Horák Emese**

Drogprevenatív kiállításon jártunk

A temerini Kókai Imre iskola nyolcadikos tanulói október 12-én Szabadkán jártak, ahol megtekintették az Exspecto Mentálhigiéné Alapítvány által szervezett Metamorphosis állandó, interaktív drogprevenációs kiállítást. Ez a kiállítás lehetővé tette számunkra, hogy végigkísérjünk egy drogvészto utat: a nappali szobától a magányig, vagy akár a halálig. A különböző életutak, hiteles adatok, személyes tárgyak, albumok tették életszerűvé az egész közeget. Ennek a kiállításnak a célja a megelőzés. Mindannyiunkban mély nyomot hagytak a látottak, hallottak. Szerintünk nagyon fontos a kábítószerekkel szembeni küzdelem, és nagyon hasznosnak tartjuk ezt a kiállítást. – 8. b osztály

Elég érett vagy a korodhoz képest?

Még mindig úgy gondolod, hogy a szüleid majd megoldják a problémáidat, vagy már te intézed a saját ügyeidet?

1. Valaki szerdán kölcsönad egy CD-t, és kéri, hogy vidd vissza vasárnap.

- a) Elfelejtéd, és szintén kölcsönadod a barátnődnek.
- b) Nem találod, ezért veszel egy új CD-t.
- c) Ahogy ígérted, visszaadod vasárnap.

2. A szüleid megkérnek, készíts ételt az öcsédnek.

- a) Elküldöd az öcsédet, hogy vegyen egy szendvicset.
- b) Gyorsan elkészítesz egy mélyhűtött készételt, és berakod a tévé elé.
- c) Finom vacsorát csinálsz mindkettőtöknek.

3. Kapsz a nagymamádtól egy ezrest.

- a) Elveszted valahol a szobádban.
- b) Végre megint elmehetsz shoppingolni.
- c) Azonnal elteszed és spórolsz.

4. A tanárod rajtakap, amint puskázni próbálsz a padtársadtól.

- a) Természetesen letagadod, és vádaskodni kezdesz, hogy biztosan pikkel rád.
- b) Halkan bocsánatot kérsz, és bizonygatod, hogy csak véletlenül néztél oda.
- c) Belenézel a szemébe, és megígéred, hogy soha többé nem teszel ilyet.

5. A szüleid rád bízzák a házat a hétvégére.

- a) Rendezel egy hatalmas bulit.
- b) Megnézel egy csomó jó filmet.
- c) Tanulsz a sulira.

Értékelés

A legtöbb az a válasz:

A gondtalan

Nem foglalkozol a tetteid következményeivel, ezért sokan megbízhatatlannak tartanak. Lassan meg kéne tanulnod felelősséget vállalni.

A legtöbb a b válasz:

A kiegyensúlyozott

Megtalálod az egészség és középút a felelősségtudat és a fiatalos könnyelműség között. Jól teszed, mert így tudják rólad, hogy ha olyan a helyzet, megbízhatnak benned.

A legtöbb a c válasz:

A felnőtt

A megbízhatatlanság számodra ismeretlen fogalom. Érettebb vagy, mint némely felnőtt. De azért időnként enged el magad.

„Kedves Bizalmas!

Rendszeresen olvasom a Jó Pajtást, és örülök, amikor az iskolában megkapom a lapot. Kedvelem a Bizalmas sorokat is. A barátnőmmel szoktunk is beszélgetni a problémákról. Én 12 éves vagyok, úgy vélem, nem vagyok csúnya lány. A gondom az, hogy egyáltalán nem érdeklek a pasikat. Sok mindent megpróbáltam már, hogy magamra vonjam a figyelmüket, de semmi sem jött be. Lassan teljesen elveszítem az önbizalmamat. Mi lesz velem? Kérlek, segíts!

Rút kiskacsa”

Válasz:

Kedves Kiskacsa!

Hiszed vagy nem, azért nem teljesült még a vágyad, hogy a pasik figyeljenek rád, mert még nem jött el a te időd. Megjegyzem, szerencséd is van, hogy a felnőtt férfiak a környezetekben a velük egyidős, és hozzájuk való személyekben keresik a társukat. Én felteszem neked a kérdést: Miért kell feltétlenül fiúznia egy 12 évesnek?! Tudom, hogy te már nem érzed magad kislánynak, de el kell fogadnod azt is, hogy még jó néhány évig nem leszel felnőtt nő sem. A veled egykorú fiúk többsége még nem nagyon érdeklődik a lányok után, viszont az idősebbekkel még várnod kellene. Élvezd a veled egykorúak társaságát, barátkozz a fiúkkal és lányokkal egyaránt. Csak a barátkozáson keresztül tanulhatsz meg, hogyan kell a másik nemi viselkedni. Hogyan kell megismerni a másikat, beszélgetni, élvezni a társaságát, megtudni sokat önmagadról. Mi az, amit kedvelsz a másikonál, mi az, amit nem stb. Röviden: itt és most a veled egykorúakkal együtt tanuld az élet iskoláját. A pasikkal meg még ráérsz. Legyél türelmes. Eljön majd az az idő, amikor majd szaladnak utánad a pasik, de nem most rögtön.

„Kedves Bizalmas!

Bajban vagyok, mert a két legjobb barátnőm összeveszett egymással. Ha így folytatódik, és nem tudom kibékíteni őket, megkergülök a kettőjük közti szalaglásban, mert én mindkettőjükkel barátkozom, már egészen kicsi korunk óta. Hogyan békítem ki őket?! Azért vesztek össze, mert egyikük több időt tölt egy másik lánnyal, ami a másik barátnőmnek nem tetszik. Mi mindannyian 11 évesek vagyunk. Segíts!

Panni”

Válasz:

Kedves Panni!

Véleményem szerint a ti esetetekben nagyon jót fog tenni egy őszinte baráti beszélgetés. Üljetek körbe, hogy egyenrangú felekként beszélgessetek, mint Artúr király kerekasztalánál. Mielőtt belekezdenétek a tárgyalásba, állíts fel néhány szabályt, hogy zökkenőmentesen folyjon a beszélgetésetek. Pl. hogy: türelmesen meghallgatom, mit mond a másik; egyszerre csak egy beszél; nem szólok bele megjegyzéseimmel a másik mondanivalójába; nem sértegetem a másikat stb. Tedd fel nekik a kérdést, hogy szerintük mi a fontosabb: a barátság, a barátságotok vagy a féltékenykedés?! Hiszen a haragjuk háttérben a féltékenység zöldszemű sárkánya bújik meg. Azt is megbeszélhetitek, hogy az a barátság, amely a kisajátításon alapszik, nem igazi barátság. Nem kötelező, hogy mind a hármótoknak ugyanazok legyenek a barátai. Adjátok meg a másoknak azt a szabadságot, hogy ha szeretné, másokkal is együtt tölthesse a szabad idejét. Ha az őszinte beszélgetés után sem sikerül kibékíteni őket, akkor, sajnos, hagynod kell az egész dolgot. Hadd főjenek a saját levükben. Te pedig, ha másként nem megy, hol az egyikkel, hol a másikkal töltsd az idődet. De az sem lepne meg, ha idővel, neked is lennének mások, „legjobb” ba-

rátnőid. Sőt, ajánlom, hogy bővítsd a baráti köredet. Lehetőségeid és érdeklődésed szerint kapcsolódj be a helyi művelődési egyesületbe, iratkozz be táncra, tornára, tanulj idegen nyelvet stb. Biztos, hogy jól fogod érezni magad mások társaságában is.

„Kedves Bizalmas sorok!

Segíts! Van egy lány, aki rám tapadt, mint egy kullancs. Valamikor barátkoztunk. Most folyton nyomoz utánam, mindig ott van, ahol én, ha beszélgetek valakivel, odaáll és beleszól a beszélgetésbe. Kiforgatja a szavaimat, pletykál. Mindennek a tetejébe még utánoz is: öltözködés, beszéd, frizura stb. Már mondtam neki, hogy szálljon le rólam. De ugyanúgy folytatja, mintha semmit sem mondtam volna neki. Úgy érzem magam, mintha fojtogatna, vagy szívná a véretem. Rettenetesen idegesít. Félek, hogy ha elborul az agyam, neki megyek, és megverem. Mit tegyek?!

Kullancs”

Válasz:

Kedves Tanácstalan!

Úgy vélem, esetben a pozitív oldalát is figyelembe kell vened a helyzetednek. Tény, hogy a barátnőd példaképe vagy, és nagyon fontos vagy neki. Olyan szeretne lenni, mint te, ezért utánoz téged. Ugyanakkor nehéz lenne kideríteni, miért is vagy te neki annyira fontos. Pl. olyan tulajdonságaid vannak, amelyeket ő is szeretne, vagy neked megvan az a szülői háttér és szeretet, ami neki hiányzik az életéből. Azt hiszem, észrevetted már, hogy a durvaság, az elutasítás kihívás neki. Inkább más módon „gyógyítsd ki” magadból. Egy időre szorítsd vissza az ellenséges érzéseidet, és alkalmazd a „paradoxot” mint gyógyírt. Ez annyit jelent, hogy az ellentétét csináld annak, amit ő elvár tőled. Gyógyítsd őt a saját viselkedésével. Legyél te az ő kullancsa. Például, ha valakivel beszélget, állj oda, és szólj bele a beszélgetésbe. Hívogasd, hogy találkozzatok. Dicsérd meg, milyen szép a frizurája, milyen jó pólója van, és másnap te is hasonlóban jelenj meg stb. Persze a pletykát és a kavarást nyugodtan kihagyhatod. Mert neked is azt mondom, amit számtalanszor leírtam már a Bizalmas sorokban: úgy viselkedj és olyat tegyél a másikkal, ami neked is jólesne. Hiszem, hogy nagyon gyorsan ő fog menekülni tőled.

„Kedves Bizi!

Van egy fiú, akinek tetszem. Be is vallotta nekem. Egyszer randiztam is vele, de őszintén megmondom, nem az én esetem. Nem akarnám megbántani, de amióta randiztunk, nem vagy békén. Mit tegyek, hogy leszálljon rólam. Bevallom, nekem egy másik srác tetszik.

Törpilla”

Válasz:

Kedves Törpilla!

Tudomásul kell vened, hogy nincs szép és bonyodalmas nélküli elutasítás. Ha elutasítanak, fáj, sírsz is, mert megbántódtál. Fel kell dolgoznod, ki kell heverned, és remélhetőleg megerősödve indulj tovább. Mivel a fiúnak nem mondtad meg egyértelműen, hogy neked nem úgy tetszik, ahogyan ő szeretné, itt az idő, hogy tiszta vizet önts a pohárba. Reszkírozz meg még egy négy szemközti beszélgetést, ahol megmondod neki, hogy sajnos neked nem tetszik, nincs oka reménykedni, mert te mást szeretsz. Ha megfelel neki, maradjatok barátok. A többi már a fiú választától függ. Valószínű, hogy megharagszik rád, de az is lehetséges, hogy te sem tetszettél neki úgy, ahogyan te gondoltad, és mivel kedves vagy neki, szívesen barátkozik majd veled. Sosem tudni, mit hoz az élet – udvarlót vagy egy jó barátot.

Az egyszeri gyerekek

Mikor én olyan suhanc gyerek voltam, egyszer mondja az édesapám, hogy fogjak be két ökröt, menjek az erdőre fáért. Befogom a két ökröt, elindulok az erdőre. Csak megyek, csak megyek az ökör előtt, de igen nagy volt a sár, egyszer beleragadt a fél csizmám, mezítláb maradtam. Húznám ki a csizmám a sárból, de biz az nem jött. Mit csináljak, mit csináljak? Hazaszaladtam egy emelőrúdert, azzal kifeszegtettem a csizmámat a sárból. De míg az emelőrúdert jártam, úgy elment a két ökör a szekérral, hogy se híre, se nyoma nem volt. Most már mitévő legyek? Ha hazamegyek, megnyúz az édesapám; kaptam magam, bementem Váradra, beállottam szűr-szabóinasnak. A gazdám adott egy rongyos darócót, azt a nyakamba gabalyítottam, olyan úr voltam, hogy...

Másnap reggel azt mondja a gazdám: „Fogd fel azt a kosarat, öcsém, menjünk a piacra, vegyünk borsót ebédre.” Kimentünk a piacra, meg is vettünk mindent, de borsót mégis elfelejtettünk venni. Mikor hazaérünk, észreveszi a gazdám, hogy nincs borsó. Mindjárt mondja nekem: „Eredj vissza, fiam, a piacra, elfelejtettünk borsót venni, végy te.” Vissza is mentem én, vettem is borsót, de nem találtam vele haza. Csak kereselem, csak kereselem a házunkat, egyszer rám esteledik. No, most már mit csináljak, hol háljak? Egyszer meglátok egy kis világot egy ház ablakában; bementem a házba. Odabent egy vénasszony főzött

pulickát egy akkora fazékban, hogy három üst se tenne ki rajta. Én is éhes voltam, mondom az asszonynak: „Nénémasszony, adjon kelmed egy kis kását.” Az asszony mindjárt elibem tett egy tál gölödényt, úgy jóllaktam töltött káposztával, hogy még most is tele van a hasam korpaciberével.

Amint jóllaktam, lefeküdtem a kuckóba, behúztam magam a darócomba. Egyszer jön haza a gazda nagy részegen a korcsmából, az asszony kitálálja neki a pulickát. Az ember meglát engem a kuckóban, hí, hogy menjek, egyem velem; én már jól voltam lakva, nem akartam menni, de rám rezzentett, hogy majd így meg amúgy, csak ne egyem! Az asztalhoz ültem hát, de biz énbélém nem fért egy falat se, be volt kötve a szűröm ujjá, mind abba eresztegettem a pulickát.

Mikor jóllakott az ember, felugrott, elkezdett táncolni, engem is megfogott, hogy táncoljak vele. Táncoltunk, táncoltunk, egyszer kiódzott a darócom ujjá, elkezdett potyogni belőle a pulicka. Az ember azt gondolta, hogy mást potyogtatok, felkapott egy botot. „Phú ilyen, olyan adta dísznója, hát te mit csinálsz? Kitakarodj mindjárt!” Jó, hogy el tudtam szaladni, mert nagyon végighegedült volna a hátamon.

Szaladtam, szaladtam, egyszer egy malomházhoz értem. Kaptam magam, belefeküdtem a garatba. Amint ott fekszem, egyszer odajön három tolvaj egy lopott birkával, ott megnyúz-

zák, elkezdene tanakodni, hogy hová tegyék a bélit, hogy rá ne akadjanak. Az egyik azt találta ki, hogy a garatba kellene lökni; mindjárt oda is hozta a garathoz. Én is megijedtem, hogy rám veti, elkiáltottam magam: „Rám ne lökje kend azt a böndőt.” Erre a három tolvaj megijedt, elszaladt; mind otthagyták a sok birkahúst. A lármára a molnármester is felébredt, kijött, megdicsért, hogy elijesztettem a tolvajokat: „No, öcsém, te derék gyerek vagy, nem állnál be hozzám inasnak?” „Biz én beállok” – mondom, be is állottam mindjárt. A gazdám adott fölöstökömrre egy tojást; de bicskám nem volt, ideadta a szép csillagos nyelvű bicskáját is, hogy egyem vele. Eszegettem, eszegettem a tojást, egyszer beleejtettem a csillagos nyelvű bicskát. Most már hogy vegyem ki? Volt ott egy tizenhat öles lajtorja, azt beleeresztettem, de még az sem érte el a fenekét, nem tudtam kivenni a bicskát. Megijedtem, hogy megver a molnár gazdám a szép bicskáért, elfutottam innen is.

Nyargaltam hegyen-völgyön, árkon-bokron keresztül, egyszer egy kis házhoz értem. Próbáltam bemenni az ajtaján, sehogy sem fértem be, még bűva sem, próbáltam az ablakán, állva is könnyen bementem. Odabent éppen lakodalmoztak, állott a lagzi ugyancsak, volt dínomdánom, lé meg lé elég volt, Duna, Tisza zsákba volt.

Alighogy beléptem, mindjárt elibem álltak, hogy menjek a patikába jóféle sáfrányért. „Biz én nem megyek” – Ott volt ez is, mindjárt fülön fogtam. „Eredj, öcsém, a patikába jóféle sáfrányért; itt van egy számár, ülj rá, de meg ne sarkantyúzd, mert acélkörme tüzet ad, taplóhasán végigfut, szalmadereka meggyullad, hólyagfeje kicsattan, mindjárt ló nélkül maradsz.”

Felült hát a számárra; míg ment, lassan ment, de jövet megsarkantyúzta, acélkörme tüzet adott, taplóhasán végigfutott, szalmadereka meggyulladt, hólyagfeje kicsattant, mindjárt ló nélkül maradtam.

Erre mind elhánnya a sáfrányt, bejött a lakodalomba, ugyancsak elkezdte táncoltatni a szalmaderekű kisasszonyokat. A sarokban volt egy nagy sárga leves zsák; én váltig mondtam a fiúnak: „Ne táncoltasd olyan nagyon azokat a szalmaderekű kisasszonyokat, mert a zabtaréjú sárgaréz sarkantyúddal majd kirúgod a sárga leves zsákot.” De ő nem hallgatott rá, csak forgatta, csak ugratta őket, egyszer aztán csak ugyan kirúgta a zsákot. No iszen volt drága mulatság! – a sárga lé a számárnak körmig se ért, ezt meg majd elnyelte, majd belefűlt. Bele is fulladt volna, de én felszaladtam a padlásra, egy kopó ott sütötte-főzte a húst, azt oldalba ütöttem, mindjárt fiadzott egy kétágú vashorogot, azt az orrába akasztottam, úgy hoztam ki. Aki nem hiszi, megnézheti, még most is ott van az orrán a két lyuk, a horog helye.

Arany László

Rágcsálj tökmagot!

Atökmag számos pozitív tulajdonsággal bír a szervezetünk működésére nézve.

A szívünk védelméért

Ennek a finom rágcsálnivalónak legfőbb hatásai közé tartozik a keringés normalizálása, a szív védelme és az érlemezés megelőzése, mindezt a telítetlen zsírsavainak (omega 3) köszönhetően. Rendszeres fogyasztása csökkenti a koleszterinszintet.

A fiatalság megőrzéséért

A tökmag rágcsálásával megőrizheted a szervezeted fiatalságát. Viszont, ha egyszerre túl sokat fogyasztasz belőle, akkor megjelenthetnek zavaró pattanások, mitesszerek, ezért csak módjával falatozz!

A szellemi frissességért

A tökmag rágcsálása igen hatásos pl. ha sokat kell tanulnod, ugyanis javítja a koncentrációs képességet. Emellett olyan vita-

minokat is tartalmaz, melyek nyugtatják az idegrendszert anélkül, hogy egy kicsit is tompítana, ezért enyhíti az idegeskedést.

Vitaminbomba

A tökmagot sokszor ajánlják betegségek utáni lábadozási időszakban, mivel magas vitamintartalma segít a gyógyulásban. A nagy mennyiségű C-vitamin erősíti az immunrendszert, az E-vitamin megvédi a sejteket, felgyorsítja a sebgyógyulást. Ezenkívül jelentős a vastartalma is, ami a vérképzés egyik fő anyaga.

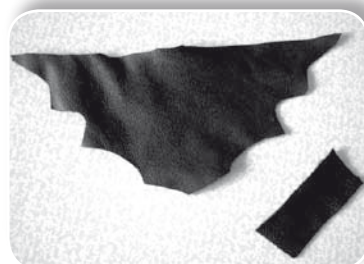
Fogyasztási javaslat

A tökmagot számtalan mód fogyaszthatjuk. Lehet ízesíteni vele pogácsákat, be lehet sütni kenyerekbe, de leggyakrabban pírítva kínálják, ami így egyszerű nassolnivaló. Vigyázat! Mértéket csak nagy önuralom árán lehet tartani, mivel nehéz megállni, hogy csak pár darabot együnk belőle.

Denevéres hajpánt

Néhány egyszerű lépésben egyedi denevéres fejdísz készíthetsz magadnak halloweenre. Egy sima hajpántra és egy darab fekete bőrre vagy más anyagra lesz szükséged.

1. lépés

Valamilyen fekete anyagból vágj ki egy egyszerű denevérformát, és hozzá egy kis toldalékot, ami 1 cm széles és 2,5 cm hosszú legyen.

2. lépés

Varrótűvel középen ráncold össze az anyagot, majd az általad választott hajpánthoz ragaszd oda.

3. lépés

A kis toldalékot, ami a „csomót” akarja jelképezni, tekerd rá a szárnyacskára, és ragaszd alul le. Ha ügyes vagy, össze is varrhatod.

Az ősz narancssárga kincse

A sütőtök

Az angol halloween szó mindenszentek előestéjét jelenti. Minden évben, október 31-én Amerikában, Angliában és sok más országban ősi kelta szokást elevenítenek fel, mely szerint ezen a napon a gonosz lelkek és manók bizonyos állatok formájában visszatérnek a földre. Csak ha étellel kínálják ezeket a lelkeket vagy megijeszítik őket, akkor hajlandóak visszatérni saját világukba. Ezért a gyerekek és a játékos kedvű felnőttek jelmezbe bújnak, és kezükben tökből faragott lámpást tartanak. Így látogatják meg ismerőseiket, és finomságokat gyűjtenek.

Honnan ered a töklámpás?

A halloweenkor használt kivájt vigyorgó töklámpás angol nyelvterületen elterjedt neve: Jack O'Lantern. A mese szerint nevét egy Jack nevű részeges emberről kapta, aki egy trükkel az ördögtől olyan ígéretet csikart ki, hogy a lelke nem fog a pokolra kerülni. Jacket viszont a mennyországba sem fogadták be, így sehova sem tartozhatott, csak bolyongott a semmiben. Az ördög megsajnálta, és egy izzó parazsat adott neki, hogy azzal világítson a sötétben. Jack a parazsat egy kivájt marharépaiba rakta lámpásnak. Azóta – a monda szerint – Jack lelke ennek a lámpácskának a fényénél keresi nyugvóhelyét.

Honnan ered a sütőtök?

A sütőtök Amerika felfedezése után került Európába, eredeti őshazája Közép- és Dél-

Amerika trópusi vidéke. A sütőtököt őshazájában elsősorban az indiánok termesztették ültetvényeiken. Őseink kedvelt eledele volt a kemencében sült tök, de a táplálkozásukban a pírított tökmag fogyasztása is komoly szerepet kapott.

Miért egészséges?

Talán nem is gondolnánk, hogy a sütőtök fogyasztása egészségünk megőrzése szempontjából is igen fontos. Magas cukortartalma mellett többféle vitamint, fehérjét és emészthető rostot tartalmaz. A sütőtökben lévő karotinoidek és C-vitamin védelmet nyújtanak a szervezet számára. A kálium elősegíti a vér tisztítását. A vitamintartalma miatt ajánlott a fogyasztása a pattanásos bőrre. Töklé fogyasztásával csökkenthető az asztmás rohamok, valamint az allergikus tüszögés és köhögés.

TARKA OLDAL

1	2	3	4	5		6	7	8	9	
10						11				
12					13				14	
				15		16		17		
18	19		20		21					22
23				24						
25			26			27	28		29	
30		31				32				33
				34					35	

Keresztrejtvény

Szabó megáll a kirakat előtt, amelyen hatalmas felirat hirdeti: „Amit nem lát a kirakatban, megtalálja a boltban.”

Bemegy az üzletbe és megkérdezi:

– Mondja csak uram, itt van Salamon úr?

– Már miért lenne itt?

– ...

(A válasz a rejtvényben.)

Vízszintes sorok: 1. A válasz első része, 10. Erszényes mackó, 11. Tisztában vagyok vele, 12. Ilonka, 14. -..., -re, 15. Valóban, 18. Vadászkutya, 21. Ősdi, 23. Virágállat, 25. Német előjáró, 26. Földmérő, 30. Tuberkulózis rövidítése, 32. Ólom szerbül, 34. Férfiuhadarab, 35. Pakol.

Függőleges sorok: 2. ...hárfa, 3. Lerakat, 4. Alt betűi keverve, 5. Nátrium, 6. Hangtalan Máté, 7. Női név, 8. Adakozik népiesen, 9. Testmozgás, 13. Adriai üdülő, 16. Sav kétharmada, 17. A szomszédba hint, 19. Kalapos növény, 20. Szótoldalék, 22. A hegedű egyik húrja, 24. Meglátszik rajta (ék. h.), 27. Nagytestű kutya, 28. Létezik, 29. ... Gardner, 31. C. N., 33. Indíték.

Betűrejtvények

1

 2

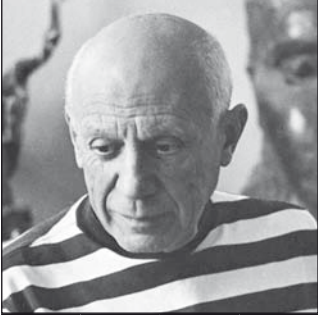

 3

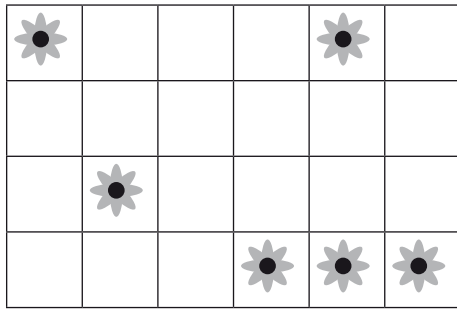
 ÉS 4

Skandináv rejtvény (32.)

Rejtvényünk egy spanyol festőnek, a 20. század legnagyobb művészegyéniségének, a kubizmus elindítójának a nevét és két művének a címét rejti.

	ERDEI MADÁR PORTUGÁLIA	ELINAL AZ ADÓT ...	TELJES O. E.	CET BETŰI IGEFAJTA	SÚG BETŰI TÖNI	ROTYOG ISI	
	LÓSZÍN LUFF-BALLON		AUSZTRÁLIAI ERSZÉNYES HARAGOS				
			MÁTÉ ERZSI GRAMM	FÉL ÖT LÖCSEMEGE	ELÉRTÉ PÁROSAI A TEMPLOM TARTOZÉKA		
NÉVELŐ	MOHAMEDÁN SZENT KÖNYV	TELJESSÉ TESZI				SUGÁR A HAL TESZI	
5 TISZTA NÉMETŰL FORDÍTVÁ	NULLA SZERB MESEALAK	ÉKEZET PÁROSAI	RÁDIUSZ NŐI NÉV	RÉGI ŰRMÉRTÉK		KÖTŐSZÖVET	
		LÁM EZER RÉSZE ÁÁÁ	LENNERT GÉZA	ADRIAI KIKÖTŐ „S”		6	
ROBBANÓ-SZERKEZET			EK KÉN		ZAMBIA ZÉRÓ	99	
						NY	

Rejtvénymozaiik

Ö	L
★	★
Ő	R
K	★

★	M	★	E	N	★
B	A	A	L	N	E

G	Y
O	M

Ha a kiemelt mozaikdarabokat visszaillesztet a helyükre, egy szót kapsz megfejtésül.

Skandi ÁBC-ben

GIOR	▼	ELLOT	▼	ÁBEOZ
BEILLN		ABIL	▼	NR
▲				▼
ÁGIRT	▶			
BDOOZ				
▲				„M”
◆	ALMO	▶		▼

A meghatározások betűit ábécésorrendben adtuk meg, neked kell értelmes szavakká alakítanod őket, és beírni a helyükre.

Fokról fokra

1									
2									
3									
4									
5									
6									
7									
8									
9									

- 1. R
- 2. Vércsatorna
- 3. Térség
- 4. Miért
- 5. Nagyság
- 6. Visszajön
- 7. Felsebez
- 8. Együttérzés
- 9. Megbántás

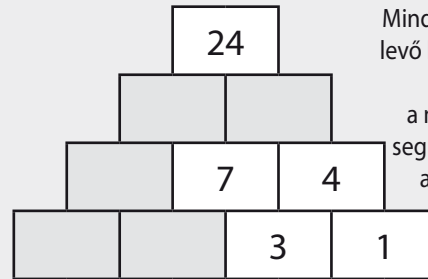
A meghatározások segítségével töltsd ki az ábrát. Minden szó tartalmazza az előző szó összes betűjét és annál mindig egy betűvel többet.

TARKA OLDAL

Kicsi sarok

Számpiramis

Minden szám az alatta levő két szám összege. Töltsd ki az ábrát a megadott számok segítségével egészen a piramis csúcsáig.

Minisudoku

	2		
	1		
		4	
		1	

A megadott számok segítségével töltsd ki az üres négyzeteket úgy, hogy egy-egy sorban, oszlopban és nagyobb négyzetben minden szám csak egyszer forduljon elő. Az elhelyezhető számok: 1, 2, 3, 4.

A 31. szám megfejtései

Keresztrejtvény

– Igen, és akkor engem hogy fognak utána hívni?

Betűrejtvények

- 1. Egyen sok vitamint, 2. Esik az eső,
- 3. Talán megszeret, 4. Egy perc alatt.

Talalós kérdés

szemüveg

Játék a szavakkal

- 1. var + só = Varsó, 2. oszt + rák = osztrák,
- 3. liter + a túra = literatúra

Ölelkező szavak

- 1. hely, 2. óra, 3. gép, 4. tej

Szókiegészítés

bors, birs, hárs, sors, társ, vers

Kitöltőcske

csokitorta

A 30. skandináv rejtvény megfejtése:

TINÓDI LANTOS SEBESTYÉN, EGER VÁR VIADALÁRÓL,
BUDA VESZTÉRŐL

Könyvjutalmat kap:

Sóti Márton, Orom

A király árnyéka

Írta: Hunyady József
Rajzolta: Fazekas Attila

(Folytatjuk)

Grand Hotel

Brighton Anglia déli partján található, s az egyik legnagyobb és legjelentősebb tengerparti város az Egyesült Királyságban.

A mai város helyén már a 11. században is volt település, Brighthelmstone néven. A 18. század folyamán fontos gyógyhely vált belőle, majd igazán népszerű 1841 után lett – mint kirándulólhely –, mikor a vasút elért ideig.

1514 júniusában Brighthelmstone városát porig égették francia rablók (nem sokkal ez előtt VIII. Henrik még I. Miksa császárral és II. Gyula pápával XII. Lajos francia király ellen harcolt). Egyedül a St. Nicholas-templom egy része, illetve az utcahálózat (mai The Lanes) maradt meg.

Az 1740–50-es években egy bizonyos dr. Richard Russell Lewesből betegeinek egyre többször ajánlotta a brightoni tengervíz gyógyító hatását a bajaikra. Így 1780-ra a kis halászfaluból divatos üdülőlhely vált. A fejlődést a herceg – a későbbi IV. György király – támogatása is elősegítette: 1783 után legtöbb szabad idejét itt töltötte, s ő építtette az egzotikus Royal Pavilions-t.

1841-ben megérkezett a vasút, s így Brighton könnyen elérhető lett a londoni kirándulók számára. A viktoriánus korban épült sok, máig nevezetes látványossága a városnak: a Grand Hotel (1864), a West Pier (1866) vagy a Palace Pier (1899).

1952-re Brighton területe 7 km²-ről (1854) 58 km²-re növekedett. Olyan új területek tartoztak ekkor már a városhoz, mint Moulsecoomb, Bevendean, Coldean vagy Whitehawk. 1928-tól a környező falvakat is Brightonhoz csatolták, például Patchamot, Ovingdeant vagy Rottingdeant.

1997-ben Brighton és Hove egyesültek, és megalkották a közös fennhatóságú Brighton és Hove települést. A milleniumi ünnepek keretében, 2000-ben II. Erzsébet királynőtől városi rangot is kaptak.

A Royal Pavilion egykori királyi rezidencia, amelyet a 19. század elején a későbbi IV. György építtetett. Különlegessége, hogy indiai-szaracén stílusban épült, ami a században Indiában igen elterjedt volt.

A Brighton Piert (régebben Palace Pier) 1899-ben nyitották meg, s ez a legnagyobb brightoni móló. Van rajta egy vidámpark és sok étterem.

A West Piert 1866-ban építették, ám 1975-ben bezárták, és azóta húzódik a felújítása. 2002-ben a stég középső része egy nagy viharban a tengerbe zuhant, így a West Piert már nem lehetett gyalog megközelelni. 2003-ban a koncerthall dőlt össze, majd később két tűz is pusztított a mólón. Végül 2004-ben az erős vihar okozott benne károkat.

A Volk's elektromos vasút 1883-ban készült, s a parton fut végig Brighton Piertől a Black Rockig. Ezt tartják a világ legidősebb működő elektromos vasútjának.

Royal Pavilion

UTAZZ VELÜNK!

Brighton

A St. Nicholas-templom a 11. században épült, s a város legrégebbi épülete.

Más fontos templomok még például a St. Bartholomew vagy a St. Peter-templom a város szívében.

A St. Peter-templom a Preston Manorról és a Preston Parkkal szomszédos. 1250-ben építették, és 1260-ra datálható falfestményei vannak. Ezek egyike például Canterbury Szt. Tamás meggyilkolását ábrázolja.

A The Lanes városrész közel van a tengerparthoz, és különleges hangulatot kölcsönöz neki, hogy keskeny utcákból áll, amik még a régi halászfalu mintájára épültek. Sok ruházati- és ékszerbolt vagy antikvárium található itt, valamint éttermek és pubok.

A North Lane-en kávézókat, galériákat, ajándékboltokat, színházakat találunk. A Churchill Square-en van egy nagy üzletközpont, ezenkívül a Western Roadon és a London Roadon lehet vásárolgatni.

Brighton és Hove városában 98 park található, ezek közül hat megkapta a Green Flag minősítést.

A Preston Park Brighton első és legnagyobb megtervezett parkja. Található benne egy nemrég felújított, fallal körülvett kert és rózsakert. Érdemes megnézni a Clock Tower-t, a Rotunda-t vagy a Tile House-t. A parkban két kávézó is van: a Chalet Cafe és a Rotunda Cafe.

A főút másik oldalán található a Rookery Rock Garden, amely az egyik legnagyobb városi sziklakert Nagy-Britanniában; tele van kacskaringós utakkal és patakokkal.

A Kipling Gardens Rottingdeanben a nevét híres lakójáról, Rudyard Kipling íróról kapta. A park különböző részekre lett felosztva: van erdős liget, rózsakert, gyógynövényes rész és piknikasztalok is.

Minden májusban Brightonban megrendezik a Brighton Fesztivált, Anglia legnagyobb művészeti fesztiválját. Többek között felvonulások, látványosságok, tűzijátékok szerepelnek a műsoron, valamint színházi, zenei és vizuális művészeti események szerte a városban.

Más fesztivál a városban például a Brighton festival Fringe, illetve nagyon sok zenei fesztivál is van, pl. The Great Escape, Soundwaves Festival, Brighton Live.

Brightonban jelentős a homo-, bi- és transzsexuális közösség, sok bolt, bár és night club létesült számukra. Sokszor Nagy-Britannia meleg-fővárosának nevezik Brightont, hasonlóan San Franciscóhoz, az USA-ban. Két melegfelvonulást is tartanak minden évben, az augusztusit karneváli hangulat és nagy bulizás jellemzi.

Brightonban két egyetem is található: az University of Brighton és University of Sussex.

Minden évben, legfőképpen nyáron, diákok ezrei érkeznek a városba a világ minden tájáról, hogy Brighton tucatnyi nyelviskoláinak egyikében tanuljanak.

<http://www.brightonsarchitecture.com/sacred.html>

Palace Pier

Gödör

– Miért sírsz, kisfiam? – kérdi a pityergő kisfiút egy bácsi.
– Mert ástam egy gödröt, és nem tudom hazavinni.

Ülésrend

Pistike a nagymamájánál vendégeskedik, akinek éppen születésnapja van. A mama, miközben az ünnepi ebédhez terít, megkérdi a fiút:
– Ki mellett szeretnél ülni, Pistike?
– A sütemények mellett.

Üres könyv

– Mi az abszolút üres könyv?
– ???
– Az íratlan szabályok könyve!

Mérgőzés

– Úgy tűnik, hogy kissé lebecsülték az elfejelet – mondja a mérgőzés után a riporter a vesztes focicsapat edzőjének.
– Nem becsültük le őket, csak sokkal jobbak voltak, mint gondoltuk.

Sorompó

Hosszú autósor várákodik a sorompó előtt. Egyre többen dudálnak türelmetlenül. A bakter megunja, kijön a házból, és odaszól az autósoknak:
– Most mit idegeskednek? Hát tehetek én arról, hogy a vonat két órát késik?

Örök szerelem

– Mindig így fogsz szeretni?
– Mindig. Csak nem mindig téged.

– Nem éppen az én típusom, de karcsúbbnak nézek ki mellette.

Fül

– Doktor úr, a bal fülemre alig hallok valamit – panaszkodik a hetvenéves bácsi a házi orvosának.
– Sajnálom, de ez a korrall jár – mondja a doktor.
Az öregúr összevonja a szemöldökét:
– Ne próbálja bemesélni nekem, hogy a bal fülem öregebb, mint a jobb!

Igazgyöngy nyaklánc

Feleség a férjnek:
– Képzeld, ma éjszaka azt álmodtam, hogy egy igazgyöngy nyakláncot vettél nekem! Szerinted ez mit jelenthet?
– Majd a születésnapodon megtudod – mosolyog sejtelmesen a férj.
Az asszony alig várja a születésnapját. Elérkezik a nagy nap, a férj beállít egy csokor virággal és egy szépen becsomagolt dobozkával. A feleség kinyitja, és egy könyvet talál benne, Álmoskönyv címmel.

Kályha

– Miért rakod a kályhát a szoba közepére?
– Azért, hogy központi fűtésem legyen.

Szúnyogok

Kovácsék a tóparton nyaralnak. Első este összeviszza csipik őket a szúnyogok.
– Ha lekapcsolod a villanyt, akkor nem jönnek be – mondja Kovácsné.
Ám ekkor a szobába két szentjánosbogár repül be.
– Látod? Ez sem használ semmit – elégedetlenkedik a férj. – Az átkozott vérszívók most zseblámpával jönnek.

Cigányzenekar

Megkérdezik a cigányzenekartól:
– Szoktak C-ben játszani?
– Persze, szoktunk.
– És szoktak G-ben játszani?
– Szoktunk.
– És szoktak-e D-ben játszani?
– Dé-ben nem! Dé-ben mi még alszunk!

Nyuszika

Nyuszika megy az erdei boltba, hatalmas a sor, nyuszika előretolakszik.

A medve az ajtó előtt megállítja: Nem szép dolog tolakodni! Piff, hátrahajítja. Nyuszika elkullog.

Nyuszika másnap is megy az erdei boltba, hatalmas a sor, nyuszika előretolakszik.

A farkas az ajtó előtt megállítja: Nem szép dolog tolakodni! Piff, hátrahajítja. Nyuszika elkullog.

Nyuszika másnap ismét megy az erdei boltba, hatalmas a sor, nyuszika előretolakszik.

A róka az ajtó előtt megállítja: Nem szép dolog tolakodni! Piff, hátrahajítja.

Nyuszika elkullog és azt mormogja:
– No, akkor ma sem nyitok ki!

Földrajz

Tanár a diákhöz:
– Ha jól felelsz egy kérdésemre, megkapod a kettést földrajzból. Hány csillag van az égen?
– 2 316 524 – feleli a diák.
– Hát ezt meg honnan vetted?
– Ez már egy második kérdés, tanár úr.

– Pincér, kaphatnék egy pár percet? Nem tudok teli gyomorral szaladni.

Portugáliában minden évben meghirdetnek egy nemzetközi képzőművészeti pályázatot, melynek témája általában: A hely, ahol élek. Az iskolák vagy műhelyek bármely országból pályázhatnak egy minimum húsz munkából álló kollekcióval. A zsűrizést követően azok közül az iskolák, illetve műhelyek közül, ahonnan a legszínvonalasabb és legminőségesebb munkák érkeztek, húszan meghívást kapnak az Ifjú Művészek Nemzetközi Találkozójára. Az egyes országok meghívott csapatait egy pedagógus és két diák képviseli.

Ismét Portugáliában

Csoportkép a polgármesterrel és a szervezőkkel

Gyöngyi alkotás közben

Ezt a találkozót Évora városában minden évben, illetve Vouzela városában minden második évben szervezik meg. Az idén Vouzela ötödik alkalommal adott otthon a rendezvénynek, melyen hat ország vett részt, hét csoporttal. Ukrajnából két csapat, Magyarországról, Romániából, Oroszországból, Indiából pedig egy-egy csapat érkezett. Ezen országok mellett a nyáron örömmel értesültünk arról, hogy az idén a mi műhelyünk, az EmArt is abban a megtiszteltetésben részesült, hogy meghívták e rangos rendezvényre. Így a tanárnőnk, Grubanov Martinek Emília, a barátóm Rác Gyöngyi és jómagam képviseltük Szerbiát.

Mivel még sohasem volt alkalmam repülőgépen ülni, kissé félve ugyan, de annál nagyobb izgalommal vártam az utazás napját. Mint kiderült, nem volt mitől tartanom, ugyanis az út fantasztikus volt. Éjszaka utaztunk, így a látvány elmaradt a várttól, de visszafelé már a fehér habos-babos felhők között előbukkanó svájci Alpok hegycsúcsait is megcsodálhattuk.

Az utazás kimerítő volt ugyan, de a megérkezésünk után azért még sort kerítettünk egy rövid városnézésre is.

Másnap, nemzeti ünnep lévén, elutaztunk Aveiróba, egy különleges és érdekes városba, ahol vidám színekben pompázó csíkos házak sorai és a gyönyörű óceánpart fogadott bennünket. A szél és a hideg víz sem tudta elvenni a kedvünket attól, hogy megmártuk a lábunkat az óceán vizében.

Azonban nem minden napunk volt fenékg tejfel. Eljött a munka ideje is, és naphosszat csak a rajzainkon dolgozva múlt el felettünk az idő. Míg az utcákon rajzoltunk, a helyi la-

kosok érdeklődéssel figyelték a munkánkat, és egyesek szóba elegyedtek velünk. Személy szerint nekem jólesett a rengeteg dicséret, és nagyobb lelkesedéssel folytattam a munkát, amikor láttam az emberek pozitív visszajelzéseit. Azonban annak talán még jobban örültem, amikor egy távolabbi kisváros, Campia egy elhagyatott terén rajzoltunk, mert itt sokkal nyugodtabban dolgozhattunk, emberek és a néha zavaró zaj nélkül.

Mielőtt még véget ért volna a hét, ellátogattunk Vizeu hatalmas városába, és egy kicsit letehetők a ceruzát és ecseteket. Bepillantottunk néhány múzeumba, és mindenekelőtt egy számomra elképzelhetetlenül nagy bevásárlóközpontba, ahol miután mindent körbejártunk, kellemesen megpihenhettünk egy kicsit.

Az utolsó nap fénypontjaként egy pompás vacsora keretén belül, a főszervezők jelenlétében a polgármester átadta a részvételért járó okleveleket, illetve a díjokat. A legnagyobb örömünkre egy különdíjat hozhattam haza, amire bevallom, nem számítottam, mivel a mezőny, habár nem voltunk túl sokan, így is nagyon erős volt.

Portugáliai utazásom során barátokkal, nyelvtudással és rengeteg új élménnyel lettem gazdagabb, és remélem, hogy két év múlva újra lehetőségem adódik ellátogatni Vouzela csendes, de annál barátságosabb kisvárosába.

Teodolinda Pascoal, a portugál főszervező, Karolina a különdíjas alkotásával és a tanítónőjével

Korsós Karolina, EmArt Műhely, Szabadka

CIP – Katalogizacija u publikaciji
Biblioteka
Matice srpske,
Novi Sad

82+79(02.053.2)
ISSN 0350-9141
COBIS.SR-ID
16225794

Vajdaság
Autonóm Tartomány
kormánya

A Jó Pajtás megjelenését támogatja

BETHLEN GÁBOR
Alap

Szekeres László
Alapítvány

65 éves a Jó Pajtás
Vajdasági magyar gyermeklap

■ Megjelenik a tanévben minden csütörtökön ■ Első szám: 1947. január 1. ■ Alapító (laptulajdonos): Magyar Nemzeti Tanács ■ Kiadja a Magyar Szó Lapkiadó és Nyomdaipari Kft., 21000 Novi Sad, Vojvode Mišića 1., Szerbia ■ A Kft. igazgatója: **Ókrész Rozália** ■ A Magyar Szó napilap főszerkesztője: **Varjú Márta** ■ A Jó Pajtás hetilap és a Mézeskalács havilap felelős szerkesztője: **Lennert Géza** ■ Tördelés és grafikai szerkesztés: **Buzás Mihály** ■ Szerkesztőségi titkár és segédszerkesztő: **Fehér Mária** ■ Lektor: **Buzogány Kardos Julianna** ■ Állandó külmunkatársak: Bence Erika, Bori Mária, Farkas Ilona, Fazekas Attila, Gyarmati Krisztina, Koncz Erzsébet, Lukács Melinda, Sztójánovity Livia, Tomán Mária ■ Telefon: +381/21/475-400-8 (csak telefon) ■ Kéziratokat és képeket nem örzünk meg és nem küldünk vissza ■ Terjeszti a Magyar Szó Lapkiadó Kft. terjesztőosztálya, telefon/fax: 021/557-304, e-mail: (csak lakterjesztési ügyekben) plasman@magyarszo.com ■ Dinárfolyószámla: 160-920019-57 Banka Intesa Novi Sad (feltüntetni: Jó Pajtás előfizetésre!) ■ Előfizetés egy évre (kb. 38–42 szám) 2000 dinár (csak belföldi kézbesítéssel) ■ Előfizetés egy évre (külföldre): a postaköltség változásának függvényében (érdeklődni e-mail-ben) ■ Készül a Magyar Szó Kft. FORUM Nyomdájában, Újvidéken ■ A nyomtatásért felel: **Berta Zoltán** igazgató ■ Jó Pajtás az interneten: URL: <http://www.jopajtas.info> ■ e-mail: szerk@jopajtas.info